Է. ՏԱՐԻ 2079 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 11 ԲԱՂՈՑ 1383 – Հ. Տ. 19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1890 – Ն. Տ. 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1890 – ՀԻՋՐ 18 ՋԷՄԱԶԻԼ ԷԼՎԷԼ 1308 ՁՈՐԵՔՇԱԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՍԿ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱԳՐԻ
Գալատիա, Նորատունկեան-Խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարի	160
» » Վեցամսեայ	80
» » Եռամսեայ	40
Գաւառաց » Տարի	200
» » Վեցամսեայ	100
Օտար երկիրներու տարի	56
» » Վեցամսեայ	28

Դուրս գրուած լրագրոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Ժամանակագրութեան գրուած նամակ կամ գրութիւն եւ լրագիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Ս. ՊՈԼԻՍ, 19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՆՐԻ ՇԼԻՄԱՆ

Հեռագիրը ծանոյց թէ երեւելի արեւելագէտ և հնախօս Շլիման մեռած է ի Նափոլի, և մարմինը կը փոխադրուի յԱթէնս։ 1822ին Ծնաւ Մեքլեմպուրկ Եվէրինի Նէօյ-Պուքով քաղաքին մէջ։ Բողոքական պատուելիի մը որդի, յաճախեց Բէլլչուլէ կոչուած իրական կամ գործնական վարժարանը։ Բայց այս երկրորդական վարժարանի մէջ երկու-երեք տարի մնալէ յետոյ, իւր հօր գսպծոց ձախողութեան և նիւթական անձկութեան պատճառաւ, իբրեւ աշկերտ մտաւ Ֆիւրսթէնպերկի սերդործարանն, ուր հինգ տարի կեցաւ, և օր մը ծանր տակառ մը բառնալով կուրծքէն վնասուեցաւ, և հարկադրեցաւ թողուլ այս գործ։ Համպուրկ գնաց, ուր իբրեւ աշկերտ նաւաղ մտաւ վաճառարար առագաստանաւու մը մէջ որ Վենեցուելա կ'երթար։ Այս նաւ 1841 դեկտ. ամսուն խորտակեցաւ Թէքսէլ կղզւոյ եղերաց վրայ։ Շլիման յետին թշուառութեան մէջ Ամսթէրտամ վերադառնալով, հիւանդանոց մը մտաւ ի ծառայութիւն, յետոյ վաճառատուն մը մտաւ։ Ցամառ աշխատութեամբ, և շատ մը բաներէ ինքզինք զրկելով, գրէթէ չոր հացով ու ջուրով ապրելով շատ անգամ, յաջողեցաւ սովրիլ անգլիերէն, ֆրանսերէն, հոլանտերէն, սպանիերէն, իտալիերէն ևփորթուկէզերէն, և երկու տարի ետքը լաւ պաշտօն մը ձեռք բերաւ իբրեւ թղթակից կամ նամակագիրք և . . . տոմարակալ Ամսթէրտամի Պ. Հ. Նրէօտէրը և Ընկերութեան մէջ։ Ռուսերէն ևս սովրելով, յիշեալ մեծահամբաւ վաճառատան կողմէ իբրեւ առեւտրական գործակալ Փեթերսպուրկ զրկուեցաւ, ուր այս առեւտրական պաշտօնի մէջ մնաց տասն և մէկ տարիներ։ Նոր յունարէն ևս սովրելով, 1856ին ձեռնարկեց հին յունարէն սովրիլ։ 1858-59ին ի Դանիա, Գերմանիա, Իտալիա, Եգիպտոս, Սուրիա և Յունաստան ուղեւորութիւններ բրաւ։ Վաճառականութեան մէջ մեծ հարստութիւն չահեցաւ, և 1863ին առեւտրական գործերէ ձեռք քաշելով, իւր սիրական ուսման՝ յունական հնախօսութեան անձնատուր եղաւ բոլորովին։ 1864-65ին ուղեւորութիւն մ'ըրաւ աշխարհիս բոլորտիքն, այցելեց Բորֆու և Իթակէ։ 1868ին Մարէաթէն անցաւ, և Փոքր Ասիոյ ծովեզերքը գնաց։ Իւր պատանեկութեան միջոցին սիրահարած էր Հոմերոսի դիւցազանց։ (Կրկնատուամարն արդ ելք չէ սիրահարելու Հոմերոսի դիւցազանց,) և հիմակ որ իւր նիւթական վիճակն ապահոված էր, Շլիման ձեռնարկեց գտնել Հոմերական դիւցազանց բնավայրն և խուզարկել հելլէնական հնութիւններն։ Իւր կնոջ հետ, որ յոյն էր և իւր աշխատութեանց անձնուիրապէս կը սատարէր, իւր ծախիւք և 150 գործաւորաց աշխատութեամբ 1870էն մինչեւ 1882 հեռամուտ եղաւ երեւան հանել վաղեմի Իլիոնի (Հիսարլըգ) վայրն, և յաջողեցաւ գտնել։ Ցերեւան հանեց վեց քաղաքաց աւերակներ, որք հոն այն պատմական տեղւոյն վրայ հաստատուած էին յաջորդապէս՝ նախ քան զհելլենական դաղթականութիւն։ Այս քաղաքաց մէջ ոսկւոյ գիւտերու կողմէ հարստացողնին էր Հոմերոսի Տրոյադան, ահռելի աղէտի մը մատնուելով կորած։ Գերման հայրենասէրն հոն գտած հնախօսական յոյժ մեծագին գանձերն յանձնեց Գերմանիոյ, և այժմ ի Պերլին կը գտնուին «Շլիմանի Թանգարան» յատուկ անուամբ։

Ց'Ակրոպոլիս իւր խուզարկութիւնք ոչ նուազ յաջող արդիւնք տուին։ Ա. կամեմնոնի և անոր ընկերաց արքայական գերեզմանները գտաւ։ Այս գերեզմաններէ հանած ոսկեղէն զարդերն, ինչպէս պսակներ, շղթայներ, մատանիներ, աւելի քան 80 քիլոկրամ ծանրութեամբ էին։ 1881ին և 1882ին Որքոմէնոսի գանձը գտաւ, և գիտութիւնը ճոխացուց նախապատմական ժամանակաց յատուկ ձեղուն մը երեւան հանելով։ 1884-85ին խուզարկութիւններ ըրաւ ի Թիրին, և Թիրինի թագաւորաց վաղեմի մեծ պալատը գտաւ։

Ռոսթոքի Համալսարանն 1869ին զինք անուանեց իմաստասիրութեան վարդապետ։ Օքսֆորտի Համալսարանն իրեն տուաւ քաղաքային իրաւագիտութեան վարդապետի տիտղոս, և Պերլին քաղաքը պատուակալ քաղաքացի անուանեց զինք։ 1872էն ի վեր իւր բնակավայրն յԱթէնս հաստատած էր։

Անցեալ տարի Օսմ. Կայս. Կառավարութենէն արտօնութիւն ստացաւ ի Հիսարլըգ իւր խուզարկութիւններն յառաջ վարելու՝ Իլիոնի բուն տեղը գտնելու համար։ Կը յիշուի թէ այս առթիւ վիճաբանութեան մը բռնուեցաւ Պէօթիխէր հարիւրապետին հետ, բայց գիտնական աշխարհը Շլիմանի իրաւունք տուաւ։

Շլիման ինն կամ տասն հատոր գիրքեր հրատարակած է՝ իւր խուզարկութեանց և ուղեւորութեանց նկարագրութիւնը պարունակող, և այս գրեանց մեծագոյն մասն եւրոպեան այլ և այլ լեզուներու թարգմանուած են։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Թէհրանէ կը ծանուցուի թէ Վեհ. Շահը Ֆրանսայի նուիրած է 12,000 քառ. մէթր տարածութեամբ գետին մը Թէհրանի մէջ՝ ֆրանսական նոր դեսպանատան մը շինութեան համար։

ԼԻԻԲՍԵՄՊՈՒՐԳԻ ԽՆԴԻՐԸ

Կ'երեւի թէ Լիւքսէմպուրկի խնդիր մը կայ անպատճառ։ Գերմանիա վերապահութիւնը կ'ընէ Լոնտոնի 1867 ի դաշնագրին վրայ, որով երաշխաւորուած է Լիւքսէմպուրկի մեծ դքսութեան անկախութիւնն։ Այս անկախութիւն առայժմ ի փտանդի չէ, եւ Պերլինի դահլիճը կը հաւատայ թէ յապագային ևս չպիտի փտանգէ այդ անկախութիւն։ Բայց կը պնդէ թէ պատերազմի ժամանակ Լիւքսէմպուրգ գերմանական երկիր պէտք է նկատուի։ Այս կէտն այժմէն ճշդելու եւ ապագայ դժուութեան առաջն առնելու համար, Գերմանիա կը պահանջէ որ Լիւքսէմպուրգ այսուհետեւ քաղաքականապէս կապուի յԳերման Կայսրութեան հետ, ինչպէս տնտեսականօրէն կապուած է արդէն մաքսային միութեան դաշնագրով։ Լիւքսէմպուրգի նոր մեծ-դուքսը կը յօժարի եղեր այս կարգադրութեան։ Բայց ցայս վայր անգլիական կառավարութիւնն ոգի ի բռին կ'ընդդիմանայ։

ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ

Պիզմարք իշխան դեկտ. 24ին ընդունեց Վէսթֆալիոյ Տօրթմունտ քաղաքին գործարանատերաց պատգամաւորութիւն մը, որ եկած էր յիշեալ քաղաքին պատուոյ քաղաքացի լինելուն առթիւ զինք շնորհաւորելու։ Պիզմարք իշխան տնտեսական նիւթոց վրայ խօսակցեցաւ։ Ցիշեցուց թէ մինչեւ 1870 ինք ազատ-փոխանակութեան կուսակից էր, և բոլորովին արտաքին քաղաքականութեամբ պարապեալ, ժամանակ չէր ունեցած զբաղելու օտար Տէրութեանց հետ առեւտրական յարաբերութեանց խնդրով։ Բայց յետոյ քաղաքական գործերէն ազատ ժամանակ ունենալով, տեսաւ որ ծխնելոյզ ծխնելոյզի հետեւէ կը մարէր, գործարան գործարանի հետեւէ կը փակուէր, և գերմանական արտադրութիւնը կը փճանար օտարամուտ ապրանաց առջեւ։ Երկիրն ի կործանումի կը դիմէր, և այս կործանման առաջն առնելու համար, պաշտպանողական գրութիւնն ընդունելը և մաքսերը ծանրացնելու պէտքն զգաց։

ՓԱՌՆԷԼԻ ԽՆԴԻՐ

Իտալիայի մէջ բուռն արձագանգ գտաւ Բիլքէնների ընտրութիւնն, որ ջախջախիչ պարտութիւն մ'եղաւ Պ. Փառնէլի համար։ Բայց այս պարտութեամբ չընկրկեցաւ Փառնէլ։ Երկուց իտալական կուսակցութեանց եղբայրասպան պայքարն ամեն ժամանակէ աւելի սաստկութեամբ յառաջ կը տարուի, և մեծ գոհունակութիւն անգլիական հակիտալիական կուսակցութեան։ Անցեալ չորեքշաբթի Տրպլինի մէջ մեծ դիմում մ'ըրին հակափառնէլեանք։ Պ. Տէվիթ նշանակեց զՊ. Փառնէլ իբրեւ «Բրօմուէլի զինուորի մը սերունդ»։ Պ. Հիլի յայտարարեց թէ Փառնէլի կուսակցութիւնն ի Բիլքէնի ընտրական ապօրէն հնարքներու դիմած է, որք 1832ի ընտրական մեծ բարենորոգումէն ի վեր չէին տեսնուած Իտալիայի մէջ։ Պ. Հիլի պընդեց թէ Պ. Փառնէլ ի Բիլքէնի իբրեւ ընտրական ծախք իւր տրամադրութեան ներքեւ դնուած էն շատ աւելի գումարներ վատնած է, և ինք կը կասկածի թէ այս դրամ կառավարական թաքուն վարկերէն յառաջ կուգայ։ Պ. Հիլի կը կարծէ թէ առաջիկայ խորհրդարանական նստաշրջանին մէջ Պ. Փառնէլ Իռլանտայի վարչապետ Պ. Պալֆուրի հետ խօսք մէկ պիտի ընէ փճացնելու համար ինքնօրինական դատը։

Պ. Փառնէլ Լոնտոն դնաց։

ՖՐԱՆՍՈՍ ՀՈՆԴԻՊ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ԽՆԴԻՐ ԱԼՋԱՍ-ԼՈՐԷՆԻ

Ֆրանսասէր բարեկամ մը որ շատ կը հետաքրքրի քաղաքական հարցերու՝ հետեւեալ դիտողութիւնները կը զրկէ մեզ, զգածուելով տեղական թերթի մը մէջ այս օրերս երեւցած ինչ ինչ հակաֆրանսական ակնարկութիւններէ։

«Յօդուածագիրը Ֆրանսայի կը վերագրէ պատճառն այն ահեղ սպառազինութեանց որոց բեռան ներքեւ ընկճուած են եւրոպական կառավարութիւնք դրէթէ քսան տարիէ ի վեր։ Կ'ըսէ թէ Ֆրանսա Ալզաս-Լոռէնը դարձեալ ձեռք բերելու դիտաւորութիւն ունենալուն համար Գերմանիա և այլ հզօր կառավարութիւնները բազմաթիւ բանակներ պահելու և մեծամեծ ծախսեր ընելու հարկին մէջ դրեր է։ Այս վիճակի իրր դարման կը կարծէ թէ Ֆրանսայի պէտք էր մոռնալ զԱլզաս-Լոռէն և շատանալ Ափրիկէի խորերը նորանոր երկիրներ ստանալով։

Մենք չենք խնդրեր եւրոպական որ և է կառավարութեանց դէմ խօսիլ։ Իւրաքանչիւրն ինոցանէ ունի ուրոյն շահեր զոր կը չանայ ապահովել, այնպիսի շահեր որոց կորուստն ազգին հիմնական պայմանաց կը սպառնայ։ Այսպէս ալ Ֆրանսա ունի իւր կենսական շահերն որոց ծառայելու պարտաւորեալ է։

Կան մեծ և հզօր Տէրութիւնք որք իրենց սեփականութիւններէն ինչ ինչ մասեր կորուսեր են, բայց և այնպէս իրենց նախնի ասպիճանը պահեր են աշխարհավարութեան ասպարիզին մէջ։ Միթէ յանցա՞նք է Ֆրանսայի, այն ասպետական ազգին, որ զաշխարհ համասփիւռ լուսաւորած է դարուց ի դարս, և կը լուսաւորէ տակաւին, միթէ յանցա՞նք է իրեն յարիլ այս վարդապետութեան, ինքն որ այնքան իրաւունք ունի ընդհանուր երախտագիտութեան։

Այսու ամենայնիւ, Ֆրանսա պատերազմի պատրաստութեան մէջ չէ։ Ոչ նացեր է զօրանալ, և զօրացած է ո՛չ թէ վրէժ լուծելու այս կամ այն կառավարութենէ, այլ իւր նախնի եւ արժանավայել ասպիճանին մէջ հաստատ կենալու և ամեն պատահարի կազմ ու պատրաստ գտնուելու համար։ Անցեալն իրեն ցաւալի դաս մ'եղաւ։ 1870ին պատրաստ չէր պատերազմի։ այն ժամանակի կառավարութիւնը խօլաբար նետուեցաւ մենամարտի մը մէջ որոյ ելքը տարակուսական չէր ամեն անոնց որք քաջ տեղեակ էին Ֆրանսայի զինուորական զօրութեան։ 1875ին պատրաստ չէր, և չնորհիւ Ռուսիոյ, ազատեցաւ երկրորդ պատերազմէ մը որ առաւել ազետաբեր կրնար լինել։ Ահա այսու ազատաւ Ֆրանսա պատրաստ է այժմ, եւ կը սպասէ հանդարտ։ Միթէ այս յանցա՞նք է։ Ֆրանսացի նախարարք յաճախ կրկներ են իրենց քաղաքական ճառերու մէջ թէ իրենց երկիրը դիտաւորութիւն չունի պատերազմի։ Թէ Ֆրանսա զոհ է խաղաղութենէ։ Բայց թէ կը պահանջէ զի յարգեն իւր իրաւունքն, որպէս ինք կը յարգէ այլոցն, և թէ պատրաստ է պաշտպանել իւր իրաւունք, եթէ բռնաբարուի, ամենայն զոհողութիւն յանձն առնելով։ Միթէ այս յանցա՞նք է, միթէ ո՞ր հզօր Տէրութիւն այսպէս չի խորհիր, այսպէս չի գործեր։

Նաբօլէոն Դ. ի խօսքը Si la France est contente, l'Europe peut rester tranquille յօդուածագիրն ի մէջ կը բերէ, ու կը ջանայ հաստատել թէ Ֆրանսա գոհ չլինելուն համար Եւրոպա մտատանջ լինելու է։ Այս առած գուցէ յարմար էր 1870էն յառաջ Ֆրանսան վարող քաղաքականութեան, այլ անյարմար է այժմեան կառավարութեան ընթացից։ Այո՛, Ֆրանսա գոհ չէ, բայց գոհունակութիւն ստանալու համար ո՛ և իցէ ձեռնարկի միջամտելու լինելու դիտաւորութիւն չյայտնեց մինչեւ ցարդ։ Փափաքող է միայն Ռուսիոյ հետ գաշնակցութիւն մը կրնքել՝ հաւասարակշիռ գալու համար Երրեակ Նիզակակցութեան, որ հաստատուած է խաղաղութիւնը պահելու ընդդէմ Ֆրանսայի, որ սխալմամբ կը կարծուի հետամուտ նոր պատերազմի։ Միթէ՞ այ յանցանք է։ Ֆրանսա Եւրոպիոյ գործոց չխառնուեցաւ մինչեւ ցարդ, եւ հանդարտ թողուց ամեն կառավարութիւններ։ Ըսուի գուցէ թէ ակարութեանն համար մեկուսացածէ։ Ֆրանսա ստացած է դարձեալ իւր նախնի զօրութիւնն, կրնանք ըսել թէ առաւել զօրաւոր է, բայց արդի կառավարութիւնն, որպէս ըսինք, միա՛ չունի երկրին զօրութիւնն սպառել վրդովելով զաւառաղութիւն, այլ պահել զայն պաշտպանելու համար ի հարկին իւր իրաւունք։

Իսկ գալով խորհրդոյն զոր յօդուածագիրը կ'առատաձեռնէ Ֆրանսայի՝ մաղթելով զի գաղթականութեանց հետամուտ լինի ի Քոնկո և թէ այս ձեռնարկի մէջ կը գտնէ հաղարապատիկ փոխարէնն իւր բրած կրուտեան յԵրոպա, ասա կը գտնեմ մեծ սխալ մը զոր լռելեան անցնիլ անկարելի է։

Ֆրանսա իւր գաղթականութիւններն անտես չըներ, և նորանոր երկիրներ կը ստանայ յԱֆրիկէ և այլուր։ Ըսել է թէ Ալզաս-Լորէնի կորստեան սուգը չէ մոռցուցեր Ֆրանսայի իւր չահեր ի գաղթականութիւնս։ Բայց չուզեր սպառել իւր զօրութիւն հեռաւոր երկիրներու մէջ անօգուտ եւ մեծամեծ աշխարհ ակայութեամբ։ Ժիւլ Ֆերրիի սխալը չուզեր կրկնել։

Բայց գիտցած թէ Ֆրանսա գաղթականութեանց հետամուտ եղած չլինէր ի՞նչ օգուտ կ'ունենար Ափրիկէի մէջ ընդարձակատարած երկիրներու ստացումը, մինչ Ֆրանսայի արեւելեան—հիւսիսային դուռը բաց է։ Միթէ Քոնկո և այլ գաղթականութիւնք Ֆրանսայի կարող են ի հարկին հզօր պատուար կանգնել թշնամւոյ մը դէմ որ դիւրաւ կրնայ արշաւել ի Ֆրանսա։

Ալզաս-Լորէն Ֆրանսայի ամուր դռներէն մին էր։ այս այնքան ճշմարիտ է զի 1870ին Մոլթքէ մարեշալ պնդեց զի այս գաւառներ անպատճառ Գերմանիոյ սեպականութիւն լինին, որպէս զի Ֆրանսան չկարենայ այլ եւս յարձակիլ Գերմանիոյ վրայ՝ այդ բնական պատուարը չունենալուն համար։ Զայս ճշմարտութիւն կը հաստատեն անցեալ գարուց և ժամանակաց պատահարք ու պատերազմք։

Վերոյիշեալ յօրդորը տալէն յետոյ յօդուածագիրը բաղդատութիւն մ'ի մէջ կը բերէ որ ճշդութեան կողմէ մեծապէս կը մեղանչէ։ Կ'ըսէ թէ երբ Անգլիա կորոյս Միացեալ Նահանգներն յԱմերիկա, փոյթ չբրաւ, և այլուր ստացաւ նորանոր երկիրներ։

Նախ, բազում տարիներ Անգլիա անդադար պատերազմեցաւ այն ամերիկեան երկիրը ձեռքէ չհանելու համար, և մեծամեծ զոհողութեանց ենթարկեցաւ։

Երկրորդ այն ամերիկեան երկիրն օտար տէրութիւն մը չառաւ պատերազմաւ։

Երրորդ, այն երկիր Անգլիոյ դուռը չէր։ եթէ այդպէս լինէր, Անգլիա կարող էր երկարատեւ պատերազմաւ զայն դարձեալ ձեռք բերել, այն հմայքերու թիւթամբ որոյ զարմանալի օրինակներն Անգլիա բազում անգամ տուեր է ամենուրեք։ Անգլիա չի թողուր երբեք որ դուռ մը բացուի օտարին՝ իւր երկիրն արշաւելու համար։ —ապացոյց է այսմ այն տարնապ որ վրդովեց Լարտերու և Եւրեսփոխանական ժողովներն և համարձակ բրիտանական հանրային կարծիքն, երբ իմացան թէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ Մանչի ծովուն տակէն ճամբայ բանալու դիտաւորութիւն կար և մերժեցին զայն։

Եւրոպայի սպառազինութեանց պատճառը լոկ Ֆրանսայի վերագրել արդարութիւն չէ։ Ֆրանսա, իրեն պատուարն եղող այն բարդաւաճ գաւառները կորուսանելոյ իսկ, Եւրոպայի խաղաղութիւնը վրդովելու ո՛ և իցէ սպառնալիք չբրաւ ցարդ։ Փափաքելի է որ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ մէջ բարեկամութիւն հաստատուի այնպիսի պայմաններով որք երկուց կողմանց հաւասարապէս պատուաւոր լինին, և Եւրոպա անվնասիր քայլէ յայնժամ յառաջդիմութեան ճամբուն մէջ՝ յայնմ առաջնորդելով մեզ։»

—(112)—

ԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹՇՆԱՄԻՆ

Ջիու, կառքի եւ իր արհեստին վերաբերող ուրիշ շատ մը բաներու վրայ կը խօսիս, և կամաց կամաց իր վստահութիւնը կը գրաւես։ Ասեն մէջդ ի գործ կը դնես մէնջերիդ մտերմութիւն հաստատելու համար։ պէտք է որ իր անրաժան բարեկամն ըլլաս։ Եթէ ճարպիկ ես, քանի մը օրուան մէջ կրնաս այս արդիւնքը ձեռք բերել։

«Մի՛ մոռնար որ տիկին Տրլօռմ պատուիրած ըլլալու է իր կառապանին, ինչպէս իր բոլոր սպասաւորներուն, որ գաղտնապահ ըլլան։ Կառապանն այդ պաշտօնն ստացած է որովհետեւ ապահով են իր անձնուիրութեան վրայ։ Ուստի պէտք չէ որ իր մտքին մէջ կասկած արթնցնող հարցում մը ընես իրեն։ պէտք է որ վրդովմունքի վստահութիւն ունենայ որ չվարանի զքեզ իր տեղը դնելու եթէ օր մը։ ո և է պատճառով մը չկրնայ իր պաշտօնը կատարել։

—Այո։

—Ուրեմն ձախորդ հարցումներ պէտք չէ որ ընես։ Արդէն ես բնաւ պէտք չունիս խմանալու թէ ի՞նչ կ'անցնի կը դառնայ տիկին Տրլօռմին տունը։ Այդ կինն, որ քիչ ատենէ ի վեր Բարիզ եկած է, շատ մեկուսացեալ կեանք մը կ'անցուցէ։ ընկերութեան մէջ չմտներ։ երբ իր աղջկան հետ դուրս ելնէ, պտոյտ մը ընելու համար է Պուլոնեի անտառը կամ ի Շանզ-էլիզէ։

«Տիկին Տրլօռմ իրեն տունը մէկ մարդ մը կ'ընդունի միայն, որ նոյնպէս Տրլօռմ կը կոչուի, ինչ որ կը ցուցնէ թէ այդ անձն իր ազգականներէն մէկն է։ Իմ լսածիս համեմատ, կ'երեւի թէ տիկինն այդ մարդուն այցելութեան չերթար։ բայց երբեմն երբեմն մանկամարդ աղջիկն որ առանձին դուրս կ'ելնէ անոր տունը կ'երթայ։ Պէտք է այդ մարդուն վրայ աչքդ բանաս։ Պէտք է խմանաս թէ ուր կը բնակի և թէ ինչ է կ'ընէ, այսինքն իր սովորութիւններն և իր գործը։

—Հակցայ։

—Լաւ։ Զգուշացիր անխոհեմութիւն մը գործելէ, ամեն բանէ աւելի ասիկա կը պատուիրեմ քեզ։ Ամենէն փոքր անզգուշութիւնը կրնայ ամէն բան ի դերև հանել։

—Տէրս կրնայ վրաս վստահիլ։

—Ահաւասիկ առ այժմ ընելիքդ։ յետոյ, երբ տեսնեմ որ ստացած տեղեկութիւններդ բաւական են, մտքիս մէջ որոշ թիւններդ բաւական են, մտքիս մէջ որոշ մի ասիկա։

Դէմքին գիծերը կծկուեցան և աչքերուն մէջ վատառ լոյսեր փայլեցան։

—Օ՜հ, ա՜հ, մրմռաց խուլ ձայնով մը, այս անգամ բռնեցի զքեզ։ Պարոն տը Լասէռ, պիտի չփախչիս վրէժխնդրութենէս, օ՜հ, ահռելի պիտի ըլլայ անիկա, որովհետեւ ատելութիւնն է, որ զայն ինձ պիտի ներշնչէ։

Գլուխը ձեռքին վրայ կրթնցուց և իր մթին մտածութեանց մէջ թաղուեցաւ։

Խոհարարուհին եկաւ իմացնելու թէ նախաճաշը պատրաստ է։ Լօռի մեկնած էր։

—Պարոնը ճամբո՞ւ դրաւ իր սենեկապանն, հարցուց անոր։

—Երբեք։ ինքն է որ կը բաժնուի ինձմէ։ Խենդութի՛ւն։ ո՛վ գիտէ ինչ հով փբշեր է։ Ապահով եմ որ ութ օրէն նորէն կը դառնայ կուգայ։ Իմ հոգս չէ, իրեն գէշ ըրաւ։ ես բաւական ատեն կրնամ առանց սենեկապանի մնալ։

Նախաճաշեց։ Յետոյ հագուեցաւ և դուրս ելաւ։ Ժամը մէկին կը մտնէր Վէռվիլի մարգիզին ճաշասրահն ուր նա դեռ նոր աւարտած էր իր նախաճաշը։ Երիտասարդը լուութեամբ ձեռքն անոր երկրընցուց, աչքովն հարցնելով թէ ինչ կար։

Դերակոմսը նստաւ, սեղանին վրայէն սիկառ մը առաւ և վառեց։

—Դեռ բան մը չիմացա՞ք, հարցուց Առիէն, տեսնելով որ դերակոմսը լուռ կը կենար։

—Սիրելիդ իմ Առիէն, պատասխանեց որ Սանգաք տխուր կերպարանք մը առնելով, կը տեսնես որ գոհ չեմ արդէն։

—Արդարեւ։

—Դանդաղ թէ ասն մը, չունենալ տեղ

—Ուրեմն գիտէք . . .

—Այո։

—Խօսեցէք, չուտ խօսեցէք։

Դերակոմսը տրտմօրէն գլուխը երերցուց։

—Խեղճ Առիէն, ըսաւ, պատրանք մը պիտի կրես։

—Պատրա՞նք, կրկնեց երիտասարդը։

—Այո, որովհետեւ այդ աղջիկն այն չէ զոր ճանչցար լա Ռոսըլիէռի մէջ և զոր դժբաղդաբար դեռ կը սիրես։

Առաջին երկայն հառաչ մը արձակեց, և կուրծքին վրայ հակեց իր գլուխը։

—Զեմ կրնար ուրանալ, շարունակեց դերակոմսը, թէ Օռէռանի մէջ մեր տեսած աղջիկը չատ կը նմանի միւսին՝ դէմքին գծերովը, քանի որ աչքերդ խաբուեցան այս նմանութենէ։ Հաւատա, սիրելիդ իմ Առիէն, մոռցիր երազդ և իրականութեան վրայ խորհէ միայն։ Ահաւասիկ ինձ տրուած տեղեկութիւնները։ այդ աղջկան քով տեսած կինդ իր մայրն է։ Տիկին Տրլօռմ—այդ է այդ կնոջ անունը— իր աղջկան հետ միանակ կ'ապրի։ ոմանք կ'ըսեն թէ այրի է, այլք կը պնդեն թէ չատ ատենէ ի վեր իր ամուսնէն բաժնուած է։ Վերջապէս ոչ ոք գիտէ անոր անցեալն և չատերը կը զարմանան մարն եւ աղջկան ապրելու եղանակին և իրենց տան մեծաշուք ընթացքին վրայ։

«Իրաւ որ, չեմ գիտեր թէ ըսելու եմ քեզ . . .

Առաջին գլուխը վեր առաւ փութով։

—Ինչ՞ չատուն նեղեց դերակոմսը, ա՜ խ, ինչ ինչ ասելիք կորուսեր են, բայց ինչպէս ինքզինքս ազատեցի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրն՝ իւր հետն ունենալով Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, Քաղաքական ժողովոյ ատենապետ Ագն. Սահակ էֆէնտի Ղազարոսեան և Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆէնտին, երէկ Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանը գնաց ի Բերա և փոխադարձ այցելութիւն տալով Ազգաբեան Գիրապարծառին կէս ժամու չափ տեսակցեցաւ Սրբազնութեան հետ։

Ս. Պատրիարք Հայրը Բերայէ վերադարձին Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Բեմիլ փաշայի հետ։

Այս աւուր Թուէն Ամեն. Խրիմեան Սրբազանի ի մօտոյ Երուսաղէմ ուղեւորիլը ծանուցանելուն առթիւ, կ'ըսէ թէ Վեհ. Սուլթանն՝ ի նշան այն բարձր համակրանաց զոր կը տածէ առ Խրիմեան Սրբազան, բարեհաճած է տասը հազար ղրուշի դրամական պարգեւ շնորհել, որպէս զի Ն. Ամենապատուութիւն կարենայ ճամբորդել ամենայն հանգստաւէտութեամբ։

Նուշիէն հետեւեալ լուրերը կը հաղորդեն թիֆլիսի լրագրաց.

Ղարաբաղի թեմն ունի 210 հայաբնակ գիւղ, որոնք բոլորը հայադաւան են։ Այդ բոլոր գիւղերի ժողովուրդը մինչեւ այժմ համարեա միշտ զրկուած էր լինում քարոզչից։ Այդ ի նկատի ունենալով, թեմիս Գեր. Առաջնորդ Այվազեանը նշանակել է քարոզիչներ, որոնք պէտք է գընան գիւղերը։

— Վեհափառ Հայրապետը ոսկեզօծ արծաթեայ խաչ է շնորհել արժ. Վահան քահանայ Շահունեանցին իւր նոր տպագրել տուած «Մատթէոս Աւետարանի բացատրութեան» և 12 տարի քահանայ և ուսուցչութիւն անելու համար։

—Մեր առաջնորդը նոյեմբեր 25 ին ութ քահանայ էլ ձեռնադրեց՝ մինը քաղաքի, միւսները գիւղերի համար։ Սբրանով Սրբազանի ձեռնադրած քահանաների թիւը Ղարաբաղի համար 30 ից անցնում է։

Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ Տօքթ. Յակոբ էֆէնտի Էլմասեան երկու օրէ ի վեր Փարիզն մայրաքաղաքս վերադարձած է։

Տօքթ. Էլմասեան էֆ. Շառիթէի հիւանդանոցին վիրաբուժական ճիւղին մէջ երկար ժամանակ աշխատած է և իւր Բէրլին նիւթ ընտրած է «La laparotomie dans la Peritonite tuberculeuse» որն որ կատարեալ յաջողութեամբ պսակուած է։

Տօքթ. Յակոբ էֆ. Էլմասեանի գալստեամբ ճարտար անդամ մ'եւս կ'աւելնայ Կ. Պոլսոյ հայ բժշկական ընտրելագոյն դասին վրայ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԵՐ ԱՍՏԻՃԱՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Եէմէնի նահանգին Ջէֆիթէրտար անուանեցաւ Վահիպ էֆէնտի, նախորդ հայուակալ Գարասիի և որուն այս առթիւ Սանիէ Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ։

Վճռաբեկ ատենի առաջին ընդհանուր դատախազին օգնական անուանեցաւ Բէհճի պէյ, դեր-անօրէն առաջին ընդհանուր դատախազութեան դիւանին։

Վճռաբեկ ատենի առաջին ընդհանուր դատախազին օգնական անուանեցաւ Հիլմի պէյ, նախորդ նախագահ Նախնական պատժական ատենին Ամասիոյ։

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Մուսուլի Քաղդէացւոց երեւելիներէն Եուսուֆանի դատէ Տաֆուտ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան արուեցաւ աւստրիացի Պ. Եէհար ժիբալի։

Զորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ ընդհանուր սպայակոյտի արհեստական Ե. ճիւղի տպարանին տնօրէն հազարապետ Ալի էֆէնտիի։

Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ նոյն ճիւղի պաշտօնեայ դեր-գնդապետ Իսմայիլ պէյի, թղթատարական վարչութեան հայուակալութեան դիւանի պաշտօնատարներէն Միսաք Կարապետ էֆէնտիի և Մալիլէի նախկին սեղանաւոր Ճիլաճեան Սեպուհ էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Բէյթալի նուագածուց պետ Պ. Արման Բոզանտիցի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձ. Մեծ-Եպարքոսն և բոլոր նախարարք երէկ կայս. պալատ գնացին և ի նիստ գումարելով ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեցին։

—Ոստիկանութեան նախարար Նազըմ պէյ երէկ կայս. պալատ գնաց և առաջին քարտուղար Սիւրէյա փաշայի միջոցաւ ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Պէսիմ պէյ երէկ Բ. Դուռը գնաց և Բարձ. Մեծ-Եպարքոսին հաղորդեց Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

—Աւստրիական դեսպանն ու գերմանական դեսպանատան գործակատարն երէկ Բ. Դուռը գնացին և յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վեսմ. Նախարարին հետ։

—Թուրքիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն համար կազմեալ խառն յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ։ Արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ ընդ նախագահութեամբ Վեսմ. Ցարութիւն փաշայի։

ՕՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երէկ ծանուցինք թէ Ցունաց Պատրիարքարանի վերջին պատասխանագիրը Նախարարաց Խորհրդոյ կիրակի աւուր նստին խորհրդակցութեանց առարկայն եղեր է, որուն բովանդակութիւնը տեղեկագրով մը մատուցուեր է ի կայս պալատ։ Ըստ տեղեկութեանց Մէնիթէ-ի, այս խորհրդակցութիւնք կայս. կառավարութեան նախորդ տեսութեանց համաձայն են։

Փէնրէնինն-Բօլէ- ևս կը ծանուցանէ թէ կայս. կառավարութեան կողմէ Ցունաց Պատրիարքարանի թագրիրին տրուելիք պատասխանը այսօր վաղը պիտի մատուցուի Պատրիարքարանին։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ կազմեալ յանձնաժողովն, որ աղքատաց ածուխ եւալին պիտի բաշխէ, որոշած է 800,000 օխա ածուխ դնել և այդ առթիւ նուազուրդի ձեռնարկած է։ Նուազուրդն այսօր աւարտելով վաճառականք պիտի սկսին յանձնել դընուած ածուխները։

Ցանձնաժողովոյ որոշմամբ 9500 ոսկւոյ նպաստի տոմարը շրջաբերութեան պիտի հանուին հետեւեալ գներով. 3000 ոսկին մէկ մէկ ոսկինոց, 3000 ոսկին՝ կէս ոսկինոց և 3500 ոսկին՝ մէկ մէտիտիէնոց։ Օսմ. Կայս. Պանքան յանձն առած է նպաստել տոմսերու փուլով սպառման և այս առթիւ ընթացիկ հաշիւ մը պիտի բացուի։

Ածուխէն զատ, աղքատաց վերմակ ու հագուստ եւս պիտի տրուին, որով զանոնք վաճառող արհեստաւորք այսօր յանձնաժողովին պիտի կոչուին վերջնական որոշում մը տալու համար։

Թաղապետութեանց շրջանակներն հետզհետէ Քաղաքապետութեան կը մատուցանեն աղքատաց անունները պարունակող տուժարները։ Առայժմ իւրաքանչիւր տան համար քսան և հինգ օխա ածուխ պիտի բաշխուի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Վեսմ. Տօքթ. Խորասանճեան էֆէնտի և իւր պաշտօնակիցք այս իրիկուան կառախում մրով մայրաքաղաքս կը դառնան Պէրլինէ ուր, ինչպէս յայտնի է, կայս. հրամանաւ գնացած էին Քոխի գիւտն ուսումնասիրել։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Այն ունկնդրութեան միջոցին, զոր Վեհ. Սուլթանը շնորհեց գերմանական դեսպան Պ. տր Բատվիձի, Ն. Վեհափառութիւն յանձնարարեց նմա իւր շնորհակալիքն յայտնել առ Վիլհէլմ Կայսրն այն համակիր ընդունելութեան համար զոր ընծայած էր օսմ. սպային ինչպէս նաեւ այն հոգածութեան համար զոր կը գտնէին նոքա գերմանական բանակին մէջ, ցորքան ծառայեցին անդ. Պ. տր Բատվիձ պաշտօն ունի միանգամայն շնորհակալութիւն յայտնել գերմանացի սպային՝ այն մտերիմ բարեկամութեան համար զոր ցոյց տուած են օսմ. սպային նկատմամբ։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Կայս. պալատն քարտուղարներէն Բեազիմ պէյ նախընթաց օր անգլիական դեսպանատունը երթալով, այցելութիւն տուաւ առ Սրբ Ուիլիէմ Հուայդ։

ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏ Ի ԴԱՏԸԳԻՂ

Վեսմ. Աբիկ էֆէնտի Ունճեան օսմանեան անանուն ընկերութեան մը կողմէ ծրագիր մը ներկայացուցած է կայս. կառավարութեան, Դատըգիւղի առջեւ նաւահանգիստ մը շինելու և զայն յիսուն տարւոյ համար բանեցնելու արտօնութիւն խնդրելով։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԸ

Հունգարիոյ և Սիպերիոյ մէջ տեղացած առատ ձիւնին պատճառաւ, Արեւ. ճեպընթաց կառախումբն այս գիշեր Պէլլօվա հասաւ վեց ժամու յապաղմամբ։ Հետեւաբար իրիկուան ժամ 9էն (Ը. Ե.) առաջ չ'պիտի կրնայ Կ. Պոլիս ժամանել։

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ՄԸ Ի ՊԻՐԼՈՆ

Աթէնքի օսմ. դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյ ծանուցագիր մ'ուղղեր է Ցունաստանի արտաքին գործոց Նախարարին՝ Թէյզուլլահ անուն Ալպանիացւոյ մը նկատմամբ։ Այս մարդ, որ դատապարտութիւն կրած էր, երբեք ոստիկանաց հսկողութեամբ Եգիպտոս կը ղրկուէր Խոտիվիէի շոգենաւով, երբ Պիրէոնի նաւահանգստին մէջ ցամաք հանուեցաւ յոյն նաւավարաց միջոցաւ։ Օսմ. դեսպանն իւր ծանուցագրով կը պահանջէ որ յիշեալ նաւավարք պատժուին և Թէյզուլլահ յանձնուի։ Այն ոստիկաններն որոց հսկողութեան յանձնուած էր Թէյզուլլահ, Աթէնքի օսմ. դեսպանատան մէջ վար դրուած են։

Հելլենական կառավարութիւնը խիստ հրամաններ տուած է Պիրէոնի իշխանութեանց որպէս զի Թէյզուլլահ ձերբակալուելով օսմ. դեսպանատան յանձնուի։

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

Տպագրական Տեսչութիւնն այս աւուր թուրք լրագրաց միջոցաւ կը ծանուցանէ թէ Բարբերդէն, Բաղէշէն, Սեբաստիայէն, Էնկիւրիէն, Տրապիզոնէն, Կարինէն, Տիարպէքիրէն, Հալէպէն ու Ատանայէն դեկտեմբեր 11 ու 12 թուականաւ եկած հեռագրերու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, որ և է դէպք չէ պատահած և թէ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

ԱՑՏԸՆԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Վեհ. Սուլթանը ոսկի ու արծաթ արուեստական չքագրամներ շնորհած է Այտընի Նահանգին կուսակալ Խալիլ Ռիֆաթ փաշայի։

ԳԱՍԱՊԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Կը յիշուի թէ Պ. Ուոթբրֆիլտ մայրաքաղաքէս մեկնելէ առաջ ծրագիր մը մատուցած էր կայս. կառավարութեան՝ ի մասին Գասապայի երկաթուղւոյ գծին երկարաձգման։ Աւասիկ այդ ծրագրի պարունակած առաջարկները։

Գասապայի գծին պայմանաժամն 1891 մարտի սկիզբը լրանալուն, Պ. Ուսթբրֆիլտ կ'առաջարկէ կայս. կառավարութեան՝ 5 տարուան համար երկարաձգել իւր պայմանաժամը, որոյ միջոցին ընկերութիւնն յանձն.կ'առնու շահագործել Իզմիրի քարափունքը, Կէօպէքի և Ուշագի երկաթուղւոյ երկու ճիւղերը չինել և գիծն երկարել մինչեւ Աֆիոն Գարահիսար։ Այս ծրագիր, որ Մեծ-Եպարքոսին մատուցուած էր, Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան յղուած է ի քննութիւն։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ատանայէն 16 դեկտեմբեր թուականաւ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ դեկտեմբեր 15 էն մինչեւ 16 հնոտախտէ որ և է մահ չէ պատահած, թէ մէկ հոգի միայն բռնուած է և թէ չորկայից մէջ որ և է դէպք չէ պատահած։ Դեկտ. 13ին Օսմանիէ գաւառակին մէջ հինգ հոգի հնոտախտէ բռնուեր են և մեռնող չէ եղած։ Դեկտեմբեր 17 թուական հեռագիր մը եւս կը ծանուցանէ թէ Հալէպի մէջ հնոտախտի դէպք պատահած չէ, սակայն դեկտեմբեր 16ին Այնթապի մէջ առաջնէ հնոտախտէ բռնուած մարդ մը մեռած է։ Սուրիական Տրիպոլսոյ մէջ եւս մէկ մարդ մը հնոտախտէ բռնուած և առաջուան բռնուածներէն 2 հոգի մեռած են։ Բարբերդի նահանգին չորկայ Տէնիզլի գիւղին մէջ առաջուան բռնուածներէ մէկ հոգի մեռած և յետոյ որ և է դէպք չէ պատահած։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՎԵՐԱՏԵՍՔՈՒԹԻՒՆ

Երէկ մաքսային պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ վերատեսուչ Հասան Թէհմի փաշայի։ Յանձնաժողովն, զոր կը կազմէին հաշուակալն ու մաքսատանց տնօրէնք, մինչեւ ուշ ժամանակ զբաղեցաւ։

ԶՄԵՌԸ

Նախընթաց գիշեր, երէկ և այս գիշեր անընդհատ փչող հիւսիսային սաստկաշունչ հովն բաւական վնասներ պատճառած պիտի ըլլայ թէ՛ մայրաքաղաքիս չորկայից, թէ՛ Սեւ ծովու մէջ և թէ այլուր, սակայն մանրամասնութիւնք կը պակսին։

Այն թղթատար շոգենաւք, որք երէկ կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն պիտի մեկնէին, օդին սաստկութեան պատճառաւ չկրցան ճամբայ ելնել։ Սեւ ծով ուղեւորող շոգենաւերէ ոմանք Գալատայի առջեւ երկաթ նետեցին, իսկ Միջերկրական ուղեւորողներն ալ՝ Զէյթունի բացերը։

Գոնեայի մէջ այս օրերս առատ ձիւն կը տեղայ շատ տարիներէ ի վեր նմանը չտեսնուած է զանակաւ։ Ջերմաչափը զերոյէն հինգ աստիճան վար իջած է։

Սկլանիկի ու Սէրէզի մէջ եւս առատ ձիւն տեղացած ըլլալով, շաբաթէ մ'ի վեր թղթատարական երթեւեկութիւնք դադրած են։

ՊԱՃԱՐԱԽՏ

Քաղաքապետութիւնը լուր առած ըլլալով որ ածխախտ (charbon) կոչուած սոսկալի հիւանդութիւնը ճարակած է թէ՛ մայրաքաղաքիս և թէ՛ գաւառաց ոչխարներուն մէջ, հրամայած է սպանդանոցներու քննիչ Հայտար պէյի՝ վարակեալ ոչխարաց մսի վաճառումն արգելելու։ Խիստ պատիժներ տնօրինուած են այն մսավաճառաց նկատմամբ որք այս պատուէրին հակառակը գործել ուզեն։ Կայս. հրամանաւ՝ բժշկական վարժարանը այդ ախտին առաջքը պիտի առնու Բասդէօռեան պատուաստի դրութեամբ։

—Կայս. կառավարութիւնը տեսնելով որ եղջիւրաւոր անասնոց յատուկ հիւանդութիւնը բազում ՀԼաս կը պատճառէ երկրագործ դասուն եւ պետութեան, որոշեր է դրամական վարձատրութիւն մը տալ այդ հիւանդութեան դարմանը գըտնողին։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ

Բերայի Թաղապետական պաշտօնատան քովի ծխավաճառը, Եանի, երկուշաբթի գիշեր իւր տունը դարձած պահուն, յիշեալ պաշտօնատան դէմ գտնուող նեղ փողոցին մէջ նաւաստիի հագուստով երեք հոգի վրան յարձակեցան և վրան գլուխը խուզարկելէ յետոյ քանի մը ղրուշէ աւելի գումար մը չգտնելով, դաշոյնի երեք հարուած իջուցին խեղճ մարդուն։ Ասով ալ չգոհանալով, չարագործք գետին նետեցին զայն ու վրան կոխոտեցին։ Մխալաճառին վիճակը ծանր է։

—Երկուշաբթի օրը Բանկալթիի ազգ. գերեզմանատան մէջ Հայու մը դիակը գտնուեցաւ, որուն ո'վ ըլլալը հաստատուած չէ տակաւին։ (Մանդէօ-)

—Մարդի անուն յոյն ատաղձագործ մը առի օրը մեռած գտնուեցաւ իւր տան ճեմարանին մէջ։ Մարմնոյն վրայ գտնուած վէրքերը կը հաստատեն թէ սպանուած է։ Տնեցիք բոլորն ալ ձերբակալուած են և մարմնոյն վրայ դիաքննութիւն պիտի կատարուի։

—Երէկ ի Պոլիս Սողուք Զէչմէի մօտը գտնուած սրճարանի մը մէջ ոճրագործութիւն մը տեղի ունեցաւ։ Պաղատացի Տէրվիշ Սայիտ՝ Հաճի Ահմէտ անուն մարդու մը հետ կռուի բռնուելով դաշոյնի ծանր հարուածներ տուաւ այս վերջնոյն։ Ոստիկանք վրայ հասնելով Տէրվիշ Սայիտը ձերբակալեցին և վիրաւորեալը հիւանդանոց փոխադրեցին։

ՐԻՖԱԹ ՊԷՅԻ ԴԱՏԸ

Ռիֆաթ պէյի սպանութեան գործին համար ամբաստանեալ Սատրէտտինի, Մուլյինի ու Սիւլէյմանի դատն երէկ երրորդ անգամ ըլլալով տեղի ունեցաւ Եղեռնադատ Ատենին առջեւ։ Թեստ երկար դատավարութեան, դատին չարունակութիւնն ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ։

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ Զիֆթէլէրի տիպար—ագարակին համար երկրագործական շոգեշարժ մեքենայներ գընուին 3500 ոսկւոյ արժողութեամբ։

—Պ. և Տիկին Լէօնիտաս Զարիֆի Բարիզ ուղեւորեցան, ուր երկու ամսոյ չափ պիտի մնան իրենց ծնողաց մօտ։

—Մարսիլիոյ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ արեւելքէն ղրկուած թռչնեղինաց ներմուծումը մասամբ դադրեր է, Ռուսոսթօյի հաւերուն մէջ ծագած հիւանդութեան մը պատճառաւ։

—Իզմիրէն կը գրեն թէ օսմ. փոքր առագաստանաւ մը, որուն մէջ հինգ նաւաստիք կը գտնուէին, այս օրերս Եաղ—Ազմաքի բացերն ընկղմեր է հիւսիսային բուռն հովէ մը շրջելով։ Նաւաստեաց երեքը միայն ազատեր են, իսկ երկուքին դիակը գտնուեր է։

—Աֆէնքի օսմ. դեսպանատունը Իզմիրի հելլենական գեր—հիւպատոս Պ. Բաբայօրկիատէսի հրաժարեցումը պահանջած ըլլալով, ինչ ինչ պատճառներով, Ցունաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնն հաւանած և ծանուցած է թէ Պ. Բաբաեորկիատէսի Արկիրօքասթրօ փոխադրուելուն հրաման խնդրուած է արդէն Բ. Դուռէն։

—Զմիւռնիոյ լրագիրներուն մէջ կը կարդանք թէ Գասապայի մէջ ոստիկանները ջորս գողերու վրայ յարձակելով ձերբակալեր են զայնս։ Այդ միջոցին գողերու պետը ծանրապէս վիրաւորուեր է։ Այդ շարագործք Պայընտրը գնացող վագոնները կողոպտած և այլ ապատակութիւններ ի գործ դրած էին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. կայս. Պանքային Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան վաղը, հինգշաբթի, եւրոպական տարեգլխուն պատճառաւ։

ԱԶԻ

Պերպէրեան վարժարանի շրջանաւարտներէն Պետրոս կարապետեան էֆ. յաջողած է յօրինել Տաճկերէն գեղագրութեան տեսակներ որք 5 տեսակներէ կը բաղկանան և որոց շատ մը այժմի լոյս ընծայուած է և մեծապէս ընդ մամով են։

Սոքա ընդունելութիւն գտած են Պոլսոյ գրեթէ մամուլը և ազգային վարժարանաց մէջ, նոյնպէս և Հայոց Միացեալ Ընկերութիւնն ընդունած է։ Գաւառաց շատերն ալ յղուած են։ Գինը թէեւ 40 փարայ սակայն 1 էն աւելի գնողաց համար կընայ մասնաւոր գին մը որոշուիլ։ Որ և է նամակ պէտք է սա հետեւեալ հասցէիս ուղղել.

(Պերպէրեան վարժարանի ուսուցիչներէն Պ. Պետրոս Կարապետեան)։

Կը վաճառուի ջրավաճառ Պօղոս աղայի խանութի, և Իսկիլտար Իճատիէ ծխավաճառ Կարապետ աղայի խանութը։ 5—6

Լ'ԱՎԸՆԻՒՏԷ ՖԱՄԻԼ

ԿԵՆՏԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ ե դ ր ո ն ի ա ն

Թիւ 61 Հանրապետութեան Փողոց ի Լիոն (Գաղղիա)

Կը ծանուցուի արդոյ հասարակութեան թէ սոյն ընկերութեան Կ. Պոլսոյ գործակալութիւնը Մեծ. Բարսեղ էֆէնտի Թէլլալեանի յանձնուած է և թէ գանձման դրոշմաթղթոց մեջը փոխուած է։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Սուլթան Պայազիտ Մայխէի դէմ թիւ 62 յիշեալ Թէլլալեան էֆէնտիի գրասենեակը։

206 6—7

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ի պէտս Ազգ Բարձրագոյն Նախակրթարանաց

ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ

յՈ-սասն. Խորհրդոյ Ազգ. Սեղբ. Լիւսէրեան

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ ԳԻՊԻԴՈՒ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՇԽԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Ազգային առաջնակարգ մասնագէտներէն Մարգարեան էֆէնտիի աշխատասիրած և 430 երեսէ բաղկացեալ այս նոր դասագիրքն՝ կուգայ մեր դպրոցական դասագրոց շարքին մէջ կարեւոր գիրք մը գրաւել։

Արդի մանկավարժական մեթոտներու լիովին համաձայն և մեր կրթական վիճակին գործնական փոփոխութեան վրայ հիմնուած այս նոր Աշխարհագրութիւնն, կը զարդարեցնէ երկրիս հինգ մասանց բնական, քաղաքական, տնտեսական և ընկերական նկարագիրն՝ դիւրաւոյց եղանակաւ, պարզ ոճով և մանաւանդ մոխացեալ նորանոր ծանօթութիւններով և գործնական հրահանգներով։ Տնտեսական մասը կը պարունակէ իւրաքանչիւր կարեւոր երկրի առտնութիւնն ու ներածութիւնը, ելեւմտաւորը, հաղորդակցութեան միջոցները, դրամական չատատութիւնները, արուեստները, եւն։

Օսմ. Պետութիւնն աւելի ընդարձակ և մանրամասն կերպիւ նկարագրուած է։ Գին 6 ԴԱՀԵԿԱՆ։

Կը գտնուի միայն Հայ գրավաճառաց քով ի գին 100 փարա։ 376

Շատ առնողներու համար մասնաւոր զեղչ, որոյ համար դիմել Սուճի Պօղոս աղայի խանութին ի Պալըկ Փարու։ 3—5

ՀԵՌԱՏԻՊԱԼՈՒՄԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 30 դեկտ.— Ֆրանսական Ակադեմիոյ անդամ երեւելի վիպասան Օքթաւ Ֆէյոյէ մեռաւ։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, 30.— Կայսերական գերդաստանը Փեթերսբուրգ կը վերադառնայ շաբթուս վերջը։ Զարին հօրեղբայր Կոստանդին մեծ դուքս, որդի Նիքոլա Կայսեր, մահամերձ է։ Նմանապէս մահամերձ է Նիքոլա Լէյխթենպէրկ դուքսն։—Աժտէրխանէ կը ծանուցուի թէ ծաղկի հիւանդութիւն կը ճարակի անդրկասպեան երկրին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ, 30.— Հանեայէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լէյսի Նէշէ չոգենաւը խրեցաւ այդ քաղաքին մօտ։ Ուղեւորք և նաւագք ազատեցան։

ՊՈՒԼՈՆԵԼ, 30.—Պ. Փառնէլ և իւր կուսակցութեան ուրիշ անդամք հոս եկան ի խորհրդակցութիւն։

ՓԱՐԻԶ, 30. (Ա. Հ. Գ.) —Պարոնայք Փառնէլ եւ (Ամերիկայէն վերադարձող ազգեցիկ իսլանտացի պատուիրակ) Պ. Օ'Պ. բրիէն այսօր երկարօրէն խորհրդակցեցան ի Պուլոներ։

ԼՈՆՏՈՆ, 30.—Արժանթինի Հանրապետութեան ելմտական գործոց կարգադրման դէմ եղած արգելքներ վերցուեցան։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 30.— Կառավարութիւնն Սքուփշինային մատոյց 10 միլիոն ֆրանքի փոխառութեան ծրագիր մը՝ արտասովոր զինուորական պէտքերու համար։

ԼԻԼ ՀԷ, 30.—Հոլանտայի դեսպանն ի Պելժիա ստորագրեց Պրուսէլի դեսպանխորհրդի պաշտօնագիրն որ կը վերաբերէր Քոնկոյի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՕՐՍԱ

Ղալաթիա 19 դեկտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՓՈՒՇ		
8 ամիս Լանտաուրի վրայ	...	10 1/2 7/8
8 » Բարիզի »	...	22 90
Օսմանեան Քոնսոլիտէ		
Երեկ երեկոյ գոց. (Մինչ. 1). Սերի		20 11
Առաւաւտուն բացուելուս		20 16
Եօթ օրվ. »		20 16 1/2
Թաշխիլաթը Օսմանիէ երեկ երեկոյ		79
» » ժամ 5ին		79 7
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՏԷՔԹՈՒՇ		
Փոխառութիւն	Ա. Սերի	42 7/8
»	Բ. »	23 3/16
»	Գ. »	20 16
ԲԱԺՆԵՑՈՒՄՆԵՐ		
Սուէզի ջրանցքի	Անգլ. Լ.	5
Բրեսթի ջրանցքի	Ֆրանս. »	9 22
Պանք ազ Ֆրանս	» »	6 26
Սուս. Շնորհ երկաթուղի	» »	4 32
Թրամուէյ	» »	520
Բանկի երկաթուղի	Ֆր.	78 1/8
Բաժնեթղթեր Լավրիոնի	Դ. կ.	155
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՒ		
Օսմանեան ոսկի	ՊՐ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 2/5
Անգլիական ոսկի	»	110 16
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107 3/4
Հոլանդական »	»	90 20
Ռուբլի	»	51 12
Աւստրիական թղթադրամ	»	7 70
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	»	108 15
1 ֆունտ	»	102 20
Հինգնոց	»	102 10
Մեթալիք	»	93 20
Թասմիէ	»	13 10
Տակոս Պ. Ալաթիոյ Սակարանի	»	8—9

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 30 Դեկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երկար

Ֆրանսական Թղթեր 3 %	...	95 17 1/2
» » 4 1/2 %	...	104 30
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	...	18 77 1/2
» » Սերի Գ.	...	77 75
» » Սերի Բ.	...	336 25
Պանք Ոթոման	...	620
Սուէզի Լիմիթէ	...	818 75
Եգիպտական Թաղիք 5 %	...	91 70
» » 6 %	...	470
Դիսկոնթէ Թիւրք (1890)	...	406 25
Եգիպտական միջազգ.	...	486 25
Պանք ազ Բարի	...	863 75
Սամ. մաս արժէթղթեր	...	466 25
Ռուսերի լրատուք	...	— —
Պարսկական արտաքին	...	— —
Դիս Թէնթօ	...	592 50
Մեռ. խոխոռ	...	685
Հեռ. Լիմիթէտ գրաչ	...	25 20

Լիսապոն, 30 Դեկտ. ժամ 6 վայր. — երեկ.

Վեղէ քանուելիք		95 7/8
Սամ. » Սերի Դ.		18 1/2
» » » Գ.		42 7/8
» » » Բ.		58 3/16
» » » Գ.		18 1/2
Փոխառութիւն 577		101 1/2
Պանք Ոթոման		14 3/4
Դրամական միջազգ. (Լանդրէս)		96 9/16
» » (Բրիւքսէլ) 1890		91 3/16
Դիս Թէնթօ		24 1/16
Սուսանոյ (փոխառ. ուրիշ)		101
Լիզբոնեան 3 %		93 1/8
Միջազգ. »		74 3/4
Աւստրական 1889		99
Սուսանոյ Երկաթի վրայ		26 20

Վիեննա, 30 Դեկտ. ժամ — վայր.

Օսմանեան երկաթուղի		36 50
» Լիմիթի բաժնեթղթեր		143 25
Փոխառութիւն Լանտաուի վրայ		114
» Փարիզի »		45 05

Պերլին, 30 Դեկտ. ժամ — վայր.

Փոխառութիւն Լանտաուի վրայ		20 32 1/2
» Փարիզի »		80 25
Բանկի թղթադրամ		238 75
Օսմանեան երկաթուղի		78 75
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.		18 40

Բիրիի Պուրսը գոց է մինչեւ 2 յետաւաւտ։

ԴԵՌ Ի ԹԱՄՈՒՆԻ

Բ.

Հռչակաւոր Պէնէտիքդ տը Սօսիւ նշանաւոր գիտուններէ մին եղած է ժէ դարուն։ Կը վերաբերէր Ֆրանսացի ընտանիքի մը որ Բարեկարգութեան թուականին ապաստանած էր ի Լոզան։ Իւր մայրն ցաւագար էր իւր թիկնաթոռին մէջ գամուած։ բայց կը պաշտէր ծաղիկներն։ Իւր ծնելասէր ժանկան մեծագոյն հաճոյքն էր թափառիլ դաշտերուն ու ձորերուն մէջ ու հաղուագիւտ ծաղկանց փունջեր յօրինել իւր դժբաղդ մօր համար։ Այս եղաւ իւր ապագայ խուզարկութեանց սկիզբն։ Ի մանուկ տիոց վարժուեցաւ ի սէր բնութեան գոկատիլ։ 1760ին, երբ դեռ ի քսանամեայ հասակի, փափաքելով ուսումնասիրել Ալպեանց չղթային կազմութիւնն մեկնեցաւ միանակ և հետիոտն ի Շամունի, յայնժամ գըրեթէ անծանօթ դիւղ մը «ուր, ըստ իւր ասելութեան, բնակելի օթեւան մը խսկ չ'կար։ միայն մէկ երկու ողորմելի գինետուններ։ Կը պատմուի թէ իւր մանկամարդ կինն մեծ անձկութիւն կ'զգար տեսնելով որ այսպէս կը վատանգէր իւր կեանքն այս անկախ ամայութեանց մէջ, բայց անկարելի էր դեռս կեցնել զինքն գործէ մը, զոր իւր կենաց մեծագոյն

ամպ· չոգին միայն հովտին խորերն կը տեսնուէր· Փայլունէին աստեղք, բայց զուրկ ամէն փոդփոդումէ և կը սփռէին լերանց ծագաց վրայ յոյժ տկար ու տժգոյն լոյս մը, որ բաւական էր սակայն որոշելու համար կոյտերն ու հեռաւորութիւններն· Անդորրութիւնն ու խորին լռութիւնն որ կը տիրապետէր այս լայնածաւալ տարածութեան մէջ՝ տեսակ մը սարսափ կը ներշնչէին ինձ· կը թուէր թէ ես միայն ապրած էի, և կործանած էր տիեզերքն, որոյ դիակն կը նշմարէի ոտիցս առջեւ փռռուած··»

Ի՞նչպէս կարելի է, կը գրէ այլուր, որ թափանցէ ընթերցողին հոգւոյն մէջ այն սարսափով ու հիացմամբ խառն տպաւորութիւնն, զոր կը ներշնչէին սառոյցի այս ամբաւ կոյտերն և զանոնք շրջապատող աւելի ևս ամբաւ բրգաձեւ ժայռերն, ձեռնց սպիտակութեան հակապատկերն ժայռից մթին երանգաց հետ, օդին մաքրութիւնն, արեգական լուսոյն չողիւնը, որ բոլոր այս առարկայից արտակարգ յատկութիւն մը ու առոգութիւն կընծայէ· խորին ու վսեմ լռութիւնն որ կը թագաւորէ այս անեզր միայնութեանց մէջ, լռութիւն՝ որ միայն կ'ընդմիջուի ստոր անդ ջախջախմամբն որձաքարի մեծ հատորներու կամ սառնամանեաց որ կը թաւալին այս կամ այն լեռան գագաթէն· նոյն իսկ մերկութիւնն այս բարձագլուխ ժայռից ուր չես նշմարեր ո՛չ կենդանի, ո՛չ մացառ, ո՛չ դալար, և երբ կը միշտ գեղանի բուսականութիւնն ու չքնաղ տեսարաններն զոր դիտած ես նախընթաց օրերն ստորին հովտաց մէջ, կը փորձուիս հաւատալ թէ փոխադրուած ես յանկարծ ուրիշ աշխարհ մը, զոր անտես ըրած է բնութիւնը··»

«··· Վերին սառնամանեաց հասանք հանդէպ որձաքարի այն ժայռերուն, որոց հովանւոյն տակ քնացած էինք· Մուտքը դիւրին էր, բայց ընդ հուպ խրեցանք բաւղի մը մէջ սառնեղէն ժայռերու, զորս լայն խոռոչներ կը բաժնէին իրարմէ· Այս խոռոչներն մերթ բոլորովին բաց էին, մերթ ամբողջովին կամ մասամբ ձիւնով ծածկուած, որ տեսակ տեսակ կամարներ կը ձեւացնէր, որոց յատակն կայ անդունդ մը, և որք սակայն յաճախ մեր միակ միջոցն էին անցնելու համար այն խոռոչներուն վրայէն· Հոն ուր խոռոչներն բոլորովին դատարկ էին, երբեմն կ'ստիպուէինք իջնել մինչեւ յատակը և միւս կողմը մագլցիլ կենդանի սառին վրայ կացնով քանդակուած սանդուխներու միջոցաւ· Բայց ոչ ուրեք կը հասնիս ժայռին, ոչ իսկ կը տեսնես զայն, յատակը միշտ կամ ձիւն է կամ սառ, և կան վայրկեաններ՝ երբ այս անդնդոց մէջ իջնելէդ և սառոյցի գրեթէ ուղղահայեաց պարիսպներէ շրջապատուելէդ վերջ, չես կրնար դուշակել թէ ուստի պիտի ելլես դուրս· Որչափ ատեն որ սակայն կը քայլենք կենդանի սառոյցին վրայ, որչափ ալ անձուկ ըլլան անկիւններն, որքան սեպ ըլլան խրամատներն, այս աներկիւղ առաջնորդներն, որոց ոտքն ու գլուխն հաւասարապէս անոդոդոդէն, չեն թուիր ո՛չ ահաբեկ, ո՛չ անհանգիստ· կը խօսակցին, կը ծիծաղին, իրարու հետ կը մրցին· Բայց երբ հարկ է անցնիլ անդնդոց վերեւ կախուած այս նուրբ կամարներուն վրայէ, խորին լռութեամբ կը քայլեն, առաջին երեքն պարանով իրարու կապուած 5-6 ոտք իրարմէ հեռի· միւսներն երկերկու իրարու դաւազանէ բռնած, աչքերնին իրենց ոտից վրայ սեւեռած, իրաքանչիւրն ջանալով դնել իւր ոտքն ճշտութեամբ ու մեղմովին իւր նախորդին հետքին մէջ· Մանաւանդ երբ տեսանք այն տեղն, ուր նախընթաց օր մեր առաջնորդներէն մին խորասուզած էր, այսպիսի երկիւղներն չատցան· Ձիւնն յանակընկալս տեղն տուած էր իւր ոտից տակ, կազմելով իւր շուրջ 6-7 ոտք տրամագծով դատարկութիւն մը, եւ ի տես եկած էր անդունդ մը, որոյ ոչ յատակը և ոչ եզրերը կրնային նշմարուիլ և այս ալ այնպիսի տեղ մը, ուր չկար վտանգի ամենափոքր արտաքին նշան մը··»

«··· Ժամ մը վերջ կ'անցնէինք եզերքներէն ընդարձակ խառոչի մը, որ թէեւ աւելի քան հարիւր ոտք լայնութիւն ունէր, բայց ոչ ուրեք կարելի էր յատակը տեսնել· Երբ իւր եզերքին վրայ յոտին կանգնած՝ ամենքս ալ կը հանդչէինք հիանալով իւր խորութեան վրայ և դիտելով իւր ձեան խաւերն, սպասաւորս չեմ դիտեր ի՞նչ անհոգութեամբ ձգեց ձեռքէն ծանրաչափիս ոտքն, որ սահեցաւ սլաքի մը արագութեամբ խառոչին կոր միջնորմէն վար, և գնաց տնկուեցաւ խորքն հանդիպակաց միջնորմին վրայ, ուր կը տատանէր ինչպէս Աքիլլէսի նիզակն Սքամանդրոսի ափանց վրայ· Նստ տխրեցայ, վանդի այս ոտքն կը ծառայէր ոչ միայն ծանրաչափիս, այլ նաեւ կողմնացոյցիս, դիտակիս և ուրիշ այլ եւ այլ գործիներու· Բայց նոյն վայրկենին իսկ իմ առաջնորդներէս ոմանք իմ սրտաբեկութիւնս տեսնելով՝ առաջարկեցին երթալ բերել զայն անվտանգ· Նուտով մին պարան մը անցուց իւր բազկաց տակ, և միւսներն այսպէս իջեցուցին զինքն մինչեւ որ հասաւ, խլեց ոտքն և վեր բերաւ զայն յաղթանակաւ· Կրկին անձկութիւն ունէի այս գործողութեան միջոցին, նախ առկախեալ առաջնորդին վտանգն, ապա որովհետեւ կը դանդաղուէինք հանդէպ Շամունիի, ուստի դիտակով կրնային հետեւիլ մեր բոլոր շարժմանց· կը խորհէի որ եթէ այս վայրկենիս իրենց աչքն մեր վրայ լինէր, պիտի կարծէին անտարակոյս թէ մեզմէ մին էր որ ինկած էր խառոչին մէջ, և թէ զինքն վերցնել կը ջանայինք····»

· ·

Անկարելի է արդարեւ նկարագրել բոլոր այսպիսի ջանքերը, տառապանքներն, աղետալից արկածներն· Սօսիւրի ժամանակէն ի վեր սակայն չատ աւելի դիւրացած է այս վերելքն, նոր ճամբաներ ու միջոցներ գտնուած են այնպէս որ այժմ ամէն տարի չատեր կը վայելեն Եւրոպիոյ բարձրագոյն լեռան գագաթեն, 15,730 ոտք բարձր կէտի մը ելլելու հաճոյքը· Կ'երեւի թէ տեսարանն այդ գագաթէն ակնկալուածին չափ հրապոյրներ չունի թէ՛ յաճախակի մշուշներու և թէ՛ առարկայից հեռաւորութեան պատճառաւ· Առաւօտուն կանուխ երբ կը դեգերէի Մոն Պլանի ոտիցն առջեւ, հանդիպեցայ առաջնորդի մը՝ հաստատուն պարանի ծալք մը ուսն ի վար կախուած, կացին ու գաւազան ի ձեռին, թանձր մկկեր յոտս, մախաղ մը ի թիկունս անդնդեւ քայլերով կ'աճապարէր բլուրն ի վեր· Իրեն կը հետեւէր արեւակէզ դէմքով անձ մը երկայնահասակ, ջղուտ, պատրաստուած ձեան ու սառնամանեաց կոյտերու հետ մաքառիլ, և որոյ դէմքէն կը հոսէին արդէն քրքրտանց կայլակներ, յուզումէն աւելի անչուշտ քան թէ յոգնութենէն· Անդրիացի մը էր·— «Ո՞ր բարով»—«Մինչեւ գագա՛թն··»— «Բարի յաջողութի՛ւն»· Ապա տեսնուեցաւ ուրիշ անձ մը որ իրը բեռնակիր կը ծառայէր· Ամբողջ ճամբորդութիւնն երկու օր կը տեւէ և քանի մը հարիւր ֆր· ի ծախք կը պահանջէ իրը առաջնորդի· բեռնակրի վարձ, պաշարի համար եւն· Եւ ի Շամունի էր դեռ երբ ամերիկացի օրիորդ մ'ալ բարձրացաւ մինչեւ Մոն Պլանի գագաթը, և իրեն սեռէն ուրիշներ ալ ցուցուցած են այս կերպիւ թէ իրենք ալ կարող են այնպիսի դժուարութիւններ ու վտանգներ արհամարհել· Առաջին կինն որ ոտք կոխած է այդ գագաթն պարզ սպասուհի մը էր Շամունացի, Մարիա Փառատիքս որ ապա կոչուեցաւ Մարի տը Մոն Պլան· 1809ին յուլիսի մէջ խումբ մը առաջնորդներ կ'երթային Մոն Պլանի վերելքն ուսումնասիրելու, և ինքն ալ անոնց ընկերացաւ· Առաջին օտարական կինն Ֆառանսուհի մ'էր Հանրիէթ տ'Անժէռվիլ 1838ի սեպտեմբեր ամսոյն մէջ·

Դիտակով կրնաս երբեմն հետեւիլ այս անձանց քայլերուն· երբ մանաւանդ գագաթին մօտենան, կրնաս որոշել իրենց քայլափոխն իսկ· և շատ հետաքրքրական է դիտել գոյնս այնպէս· Երբ բարձրագոյն գագաթը կը հասնին, թնդանօթ մը կ'արձակուի ի Շամունի՝ աւետելու համար իւրեանց ապահով ժամանումն·

Այս ամառ, ինչպէս լրագրիք պատմեցին, վաթսուն տարեկան ֆրանսացի ակադեմական մը Պ· ժանսէն, գրբեթէ հաշմանդամ, բալիխրով մը զոր քսան և երկու առաջնորդներ կը քարշէին, կը բարձրանայ ի Մոն Պլան գիտական գննութիւններ կատարելու համար անտի· մինչ իւր կինն ու դուստրն կը հեաւէին դիտակով, մեծ անձկութեամբ անշուշտ, նորա շարժմանց՝ իւրեանց պանդոկին պատշգամէն· Երբ գագաթին կը մօտենան, առաջնորդքն կը դադրին բալիխրը քարշելէ, որովհետեւ ամենափոքր դողդիւն մը կրնայ հոն յաճախ ձեան մեծազանգուած հիւս մը լծեցնել իրենց գլխուն վրայ թաւալելոյ· Մերուելի դիտնականը կը փորձէ քանի մը քայլ առնուլ, բայց չուտով կանգ կ'առնու շնչասպառ· Հաւանական է որ հրատարակէ քիչ ատենէն իւր այս անօրինակ վերելքին առթիւ ըրած զննութեանց արդիւնքն·

Պօնաբարթ անդամ մը շատ մը առաջնորդներ խրկեց, որ յանուն իւր հակայ խաչ մը կանգնեցին Մոն Պլանի կատարին վրայ· Ի՞նչ էր արդեօք խորհուրդն այդ յաղթական զօրապետին, որ յայնժամ հրամանագրեն դարձած էր գրեթէ համայն Եւրոպիոյ—մտերմական ողջո՞ն մ'էր առ Վեհապետն լերանց, դոռոզ հրաւէ՞ր մը ի պայքար, թէ նշանակ մը գերիշխանութեան· Ի՞նչ որ ալ լինի, Մոն Պլան չը հանդուրժեց այնմ· և իր աննուաճ փոթորիկներն խլեցին և ի բաց նետեցին զայն ընդ հուպ·

Ինչպէս կայ ծովու անհաճոյ հիւանդութիւնն, որոյ տխուր փորձառութիւնն ունին մեզմէ շատերն հաւանականաբար, նոյնպէս կայ նաև լեռան հիւանդութիւն, որ թաւալուկի բոլոր նշաններն կը ներկայացնէ յաճախ, զայն անվտանգ· Նուտով մին պարան մը անցուց իւր բազկաց տակ, և միւսներն այսպէս իջեցուցին զինքն մինչեւ որ հասաւ, խլեց ոտքն և վեր բերաւ զայն յաղթանակաւ· Կրկին անձկութիւն ունէի այս գործողութեան միջոցին, նախ առկախեալ առաջնորդին վտանգն, ապա որովհետեւ կը դանդաղուէինք հանդէպ Շամունիի, ուստի դիտակով կրնային հետեւիլ մեր բոլոր շարժմանց· կը խորհէի որ եթէ այս վայրկենիս իրենց աչքն մեր վրայ լինէր, պիտի կարծէին անտարակոյս թէ մեզմէ մին էր որ ինկած էր խառոչին մէջ, և թէ զինքն վերցնել կը ջանայինք····»

· ·

Անկարելի է արդարեւ նկարագրել բոլոր այսպիսի ջանքերը, տառապանքներն, աղետալից արկածներն· Սօսիւրի ժամանակէն ի վեր սակայն չատ աւելի դիւրացած է այս վերելքն, նոր ճամբաներ ու միջոցներ գտնուած են այնպէս որ այժմ ամէն տարի չատեր կը վայելեն Եւրոպիոյ բարձրագոյն լեռան գագաթեն, 15,730 ոտք բարձր կէտի մը ելլելու հաճոյքը· Կ'երեւի թէ տեսարանն այդ գագաթէն ակնկալուածին չափ հրապոյրներ չունի թէ՛ յաճախակի մշուշներու և թէ՛ առարկայից հեռաւորութեան պատճառաւ· Առաւօտուն կանուխ երբ կը դեգերէի Մոն Պլանի ոտիցն առջեւ, հանդիպեցայ առաջնորդի մը՝ հաստատուն պարանի ծալք մը ուսն ի վար կախուած, կացին ու գաւազան ի ձեռին, թանձր մկկեր յոտս, մախաղ մը ի թիկունս անդնդեւ քայլերով կ'աճապարէր բլուրն ի վեր· Իրեն կը հետեւէր արեւակէզ դէմքով անձ մը երկայնահասակ, ջղուտ, պատրաստուած ձեան ու սառնամանեաց կոյտերու հետ մաքառիլ, և որոյ դէմքէն կը հոսէին արդէն քրքրտանց կայլակներ, յուզումէն աւելի անչուշտ քան թէ յոգնութենէն· Անդրիացի մը էր·— «Ո՞ր բարով»—«Մինչեւ գագա՛թն··»— «Բարի յաջողութի՛ւն»· Ապա տեսնուեցաւ ուրիշ անձ մը որ իրը բեռնակիր կը ծառայէր· Ամբողջ ճամբորդութիւնն երկու օր կը տեւէ և քանի մը հարիւր ֆր· ի ծախք կը պահանջէ իրը առաջնորդի· բեռնակրի վարձ, պաշարի համար եւն· Եւ ի Շամունի էր դեռ երբ ամերիկացի օրիորդ մ'ալ բարձրացաւ մինչեւ Մոն Պլանի գագաթը, և իրեն սեռէն ուրիշներ ալ ցուցուցած են այս կերպիւ թէ իրենք ալ կարող են այնպիսի դժուարութիւններ ու վտանգներ արհամարհել· Առաջին կինն որ ոտք կոխած է այդ գագաթն պարզ սպասուհի մը էր Շամունացի, Մարիա Փառատիքս որ ապա կոչուեցաւ Մարի տը Մոն Պլան· 1809ին յուլիսի մէջ խումբ մը առաջնորդներ կ'երթային Մոն Պլանի վերելքն ուսումնասիրելու, և ինքն ալ անոնց ընկերացաւ· Առաջին օտարական կինն Ֆառանսուհի մ'էր Հանրիէթ տ'Անժէռվիլ 1838ի սեպտեմբեր ամսոյն մէջ·

Դիտակով կրնաս երբեմն հետեւիլ այս անձանց քայլերուն· երբ մանաւանդ գագաթին մօտենան, կրնաս որոշել իրենց քայլափոխն իսկ· և շատ հետաքրքրական է դիտել գոյնս այնպէս· Երբ բարձրագոյն գագաթը կը հասնին, թնդանօթ մը կ'արձակուի ի Շամունի՝ աւետելու համար իւրեանց ապահով ժամանումն·

Այս ամառ, ինչպէս լրագրիք պատմեցին, վաթսուն տարեկան ֆրանսացի ակադեմական մը Պ· ժանսէն, գրբեթէ հաշմանդամ, բալիխրով մը զոր քսան և երկու առաջնորդներ կը քարշէին, կը բարձրանայ ի Մոն Պլան գիտական գննութիւններ կատարելու համար անտի· մինչ իւր կինն ու դուստրն կը հեաւէին դիտակով, մեծ անձկութեամբ անշուշտ, նորա շարժմանց՝ իւրեանց պանդոկին պատշգամէն· Երբ գագաթին կը մօտենան, առաջնորդքն կը դադրին բալիխրը քարշելէ, որովհետեւ ամենափոքր դողդիւն մը կրնայ հոն յաճախ ձեան մեծազանգուած հիւս մը լծեցնել իրենց գլխուն վրայ թաւալելոյ· Մերուելի դիտնականը կը փորձէ քանի մը քայլ առնուլ, բայց չուտով կանգ կ'առնու շնչասպառ· Հաւանական է որ հրատարակէ քիչ ատենէն իւր այս անօրինակ վերելքին առթիւ ըրած զննութեանց արդիւնքն·

Պօնաբարթ անդամ մը շատ մը առաջնորդներ խրկեց, որ յանուն իւր հակայ խաչ մը կանգնեցին Մոն Պլանի կատարին վրայ· Ի՞նչ էր արդեօք խորհուրդն այդ յաղթական զօրապետին, որ յայնժամ հրամանագրեն դարձած էր գրեթէ համայն Եւրոպիոյ—մտերմական ողջո՞ն մ'էր առ Վեհապետն լերանց, դոռոզ հրաւէ՞ր մը ի պայքար, թէ նշանակ մը գերիշխանութեան· Ի՞նչ որ ալ լինի, Մոն Պլան չը հանդուրժեց այնմ· և իր աննուաճ փոթորիկներն խլեցին և ի բաց նետեցին զայն ընդ հուպ·

Ինչպէս կայ ծովու անհաճոյ հիւանդութիւնն, որոյ տխուր փորձառութիւնն ունին մեզմէ շատերն հաւանականաբար, նոյնպէս կայ նաև լեռան հիւանդութիւն, որ թաւալուկի բոլոր նշաններն կը ներկայացնէ յաճախ,

ՁՈՒՊՈՒՔԼՈՒԻ ԿԱԶԻ

ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ

Նախընթաց չորեքշաբթի օր Պոլսոյ վերաքննիչ ատենի Հուգուգի ճիւղին առջեւ տեղի ունեցաւ՝ Զուպուքլուի կազի մթերանոցին ծանուցեալ իրնդրոյն առթիւ Բերայի նախնական գատարանին դատաւորաց դէմ բացուած դատը·

Դատն սկսաւ ժամ 9 ½ին ի ներկայութեան ընդհանուր դատախազին և երկուց կողմանց· Անցեալ նստին մէջ Մոմճեան էֆէնտիի ու ընկերաց փոխանորդ Իրֆան պէյի դատավարութիւնն, այս նստին մէջ շարունակուեցաւ, որ դրաւոր ըլլալով քարտուղարին կողմէ կարդացուեցաւ·

Այդ դատավարութեան մէջ գրտնուած և դատարանին առջեւ կարդացուած պաշտօնագրոց ու պայմանագրոյ թարգմանութիւններն, իրենց շահեկանութեան պատճառաւ ի ստորեւ կը հրատարակենք·

Ահաւասիկ ընկերութեան այն պայմանագիրն որ կնքուած է Սամի պէյի ու ընկերաց միջեւ և որ վաւերացած ու բարեփոխուած է Պետական Խորհրդոյ Օրէնսդիր ճիւղին կողմէ·

Մէկ կողմէ պատուաւոր վաճառականներէն Յ· Ա· Հաճեան ու ընկերութեան, Թ· Ա· Սամանճեան, Մոմճեան ու ընկերութեան՝ և միւս կողմէ Սուպհի փաշազատէ Սամի պէյի միջեւ հետեւեալ պայմանները կնքուած են·

Ա·—Վերոյիշեալ Սամի պէյ՝ մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ կազի ու ալքոլի մթերանոց չինելու և, ըստ իւր յանձնառութեան տեսրի, քսանեհինգ տարի անընդհատ կազի մթերանոցի տուրք առնելու համար ունեցած մենաշնորհն, որ 22 Ճէմազիւլ ահիրը 97 թուական կայսերական Ֆէրմանով տրուած և այս անդամ ԺԵ Շաբան 98 թուական կայսերական Իրատէով բարեփոխուած է, կը թողու վերոյգրեալ շահակցական ընկերութեանց և յանձն կ'առնու որպէսզի այդ մենաշնորհն անոնց անուան փոխանցուի· Սամի պէյ այդ մենաշնորհի Ֆէրմանն եւս հիմնակուրէ՝ վերոյգրեալ ընկերութեանց յանձնած է, որք յանձն առած են ութ հազար օսմանեան ոսկի իբրեւ դրամագլուխ դնել, ըստ տրամադրութեան յանձնառութեանց տետրին, որ պիտի գործածուի ի ստորեւ նշանակեալ յօդուածներով սահմանեալ կետերու·

Բ·—Նախորդ յօդուածին մէջ նշանակեալ ութ հազար օսմ· ոսկւոյ 6000 ոսկին պիտի ծախսուի հետեւեալ կերպիւ· 370 այսչափ հազար ղրուշը պիտի յատկանայ կազի մթերանոցին կառուցման յատուկ ծախուց, ըստ տրամադրութեան Քաղաքապետութեան կողմէ Պետական Խորհրդոյ մատուցեալ տեղեկագրոյն· 100.000 ղրուշը չէնքին կառուցման յատուկ գետնոյն գնման և մէկ մասն ալ այն բոլոր ծախուց համար, որք նշանակուած են կայս· կառավարութեան հետ կնքեալ պայմանագրոյն մէջ· Մնացեալ 2000 ոսկին եւս Սամի պէյի պիտի յանձնուի ի փոխարէն այն ծախուց զոր այս վերջինն ըրած է այդ կազի մթերանոցի մենաշնորհն ստանալու համար· Այդ 8000 ոսկիէն աւելի դրամագլուխ չպիտի դրուի·

Գ·—Ա· յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, գրուելիք 8.000 ոսկւոյ դրամագլուխը 23 տարուան միջոցին պիտի ջնջուի տարեկան հարիւրին 11 տոկոսով ու հարիւրին 1 գլխավճարի հաշուով հատուցանելի 960 ոսկւով, որ վերոգրեալ դրամագլխի հարիւրին 12ին կը համապատասխանէ· Ըստ պայմանագրութեան՝ վերոգրեալ ընկերութիւնք տրոց տարեկան հասոյթէն նախ եւ առաջ այդ 960 ոսկին պիտի ստանան· Եթէ նոյն տարւոյ հասոյթը բաւական չըլլայ այդ 960 ոսկւոյ վճարման, պակասն իրրեւ գլխավճար, յաջորդ տարւոյ հասոյթէն պիտի վճարուի տոկոսով հանդերձ·

Դ·—Վերոյնշնանակեալ 960 ոսկին նախ և առաջ պիտի գեղջուի եղած հասոյթէն, ինչպէս նաեւ վարչական ծախքն, և յետոյ, ըստ տրամադրութեան այն հաշուեկշռոյն, որ իւրաքանչիւր տարեշրջանի աւարտելուն պիտի պատրաստուի, գուտ շահուն հարիւրին 25ը Սամի պէյի և 75ն ալ շահակցական ընկերութեանց պիտի յատկանայ·

Ե·—Երկու պայմանագիր կողմանք թէև կրնան ուրիշին փոխանցել, սոյն մենաշնորհի պայմանագրութեան համաձայն, իրենց ունեցած իրաւունքները, բաժիններս ու յանձն առած պարտականութիւնները, սակայն շահակից ընկերն միշտ իրաւանց առաւելութիւն մը պիտի ունենայ· միայն այս մենաշնորհով սահմանեալ տրոց ամէն մանրամասնութեամբ յանձնումը պիտի յատկանայ այս շահակցական ընկերութեանց եւ կամ ասոնց յարմար դատած անձին կամ ընկերութեան· Սամի պէյ երբ որ ուզէ պիտի կրնայ անձամբ եւ կամ ուրիշին միջոցաւ քննել վարչութեան տումարներն ու հաշիւները, նոյնպէս իրաւունք պիտի ունենայ կարծիք յայտնել այն ամէն ծախուց համար որք պիտի ըլլան մթերանոցին վարչութեան ու պիտոյից համար· Սամի պէյ եթէ իւր 25 առ հարիւր շահաբաժինն ամբողջովին ուրիշին փոխանցէ, իրեն յաջորդը պիտի ունենայ Սամի պէյի բոլոր իրաւասութիւնները, սակայն եթէ իւր շահաբաժնի մէկ մասն ուրիշին փոխանցէ, այս վերջինը բնաւ իրաւունք չպիտի ունենայ տումարները ու հաշիւները քննելու եւ ծախուց համար կարծիք յայտնելու· Սամի պէյ ևս իւր մնացեալ բաժնին համար պիտի կարուընցնէ տումարներ ու հաշիւներ քննելու եւ ծախուց համար կարծիք յայտնելու իրաւասութիւնը·

Զ·—Սամի պէյ՝ սոյն պայմանագրոյ Բ· յօդուածին մէջ բացատրեալ եւ իրեն ըրած ծախուց փոխարէն որոշեալ 2000 ոսկւոյ ի հաշիւ նախապէս 795 ոսկի ստացած ըլլալով, վերոգրեալ շահակցական ընկերութիւնք կազի մթերանոցներու շինութիւնն աւարտելուն՝ մնացեալ 1200 ոսկւոյ 430ը պիտի վճարեն Պ· Ատոլֆ Օլմանի, 225ը՝ Պ· Տոքթ· Ռէվէի եւ մնացեալ 550 ոսկին ալ Սամի պէյի եւ կամ իւր հրամանին·

Է·—Մենաշնորհիյանձնառութեանտետրին համաձայն, շահակցական ընկերութիւնք, իրրեւ երաշխաւորութեան գումար, Օսմ· Կայս· Պանքային պիտի յանձնեն 500 ոսկի, որ իրենց պիտի վերադարձուի որոշեալ ժամանակին·

Ը·—Մենաշնորհին ամբողջովին գործադրութենէն առաջ՝ արդի կազի մթերանոցն երբ Քաղաքապետութեան կողմէ ընկերութեան յանձնուի, վարչութիւնն ամբողջովին պիտի պատկանի շահակցական ընկերութեան·

Թ·—Վերոգրեալ պայմանագրութիւնն երկու օրինակ ըլլալով, երկու կողմէն ընդունուելով ու ստորագրուելով, փոխանակուեցաւ·

(Պորտէրոն)

ՀԱՃԵԱՆ, ՄՈՄՃԵԱՆ, ՍԱՄԱՆՃԵԱՆ,
ԱԳՍՏԻՐՐԱՀՄԱՆ ՍԱՄԻ

10 հոկտեմբեր 1297

Սոյն գրութեան ներքեւ գրուած ստորագրութիւններն ու կնիքներն Յ· Ա· Հաճեան ու ընկերութեան, Սամանճեան-Մոմճեան ու ընկերութեան և Ագստիրրահման Սամի պէյի իրենց անձնական ստորագրութիւններն ու կնիքներն են, որք կը վաւերացուին·

3 Զիլհիճէ 98 (Պորտէրոն)
14 հոկտեմբեր 97

Այս պայմանագրոյ մէկ քանի տրամադրութիւնք հետեւեալ կերպիւ բարեփոխուած են Բ· Դրան ու Պետական Խորհրդոյ միջն կատարուած բանակցութեանց վրայ·

Պայմանագրոյ Ա· յօդուածին մէջ նշանակեալ ալքոլ պահելու խնդիրն առ այժմ յետաձգուած է· Մենաշնորհին տերը երբեք իրաւունք չպիտի ունենայ Ա· ու Ե· յօդուածոց մէջ նշանակեալ մենաշնորհն ո՛չ այդ ընկերութեան և ո՛չ ալ ուրիշին փոխանցելու· Ընկերութիւնը մենաշնորհի տրամադրութեան համաձայն, առանց առարկութեան ամբողջովին պիտի վճարէ՝ մթերանոցի մէջ կուտրած, թափած, գողցուած և վնասուած կազի սրնտուկներու համար հարկ եղած օրինական հատուցումն· Ընկերներէ մին, որն որ ըլլայ, եթէ մեռնի՝ ժառանգորդք մեռնողին տեղը պիտի անցնին· ժառանգորդք՝ մեռնողին ժառանգութիւնը կարգադրելու պատրուակաւ, բնաւ մեռք չպիտի առնուն այնպիսի միջոցներ, որք կրնան ընկերութեան գործառնութիւնները կասեցնել ու վնասուց պատճառ ըլլալ· Ըստ այսմ ներկայ յաւելուածական տրամադրութիւնք ընդունուելով ստորագրուեցան·

ՀԱՃԵԱՆ, ՄՈՄՃԵԱՆ ՍԱՄԱՆՃԵԱՆ
ԱԳՍՏԻՐՐԱՀՄԱՆ ՍԱՄԻ

5 Րէճէպ 1299
11 մայիս 1298

· ·

Սամի պէյ՝ իւր ընկերաց վաճառած բաժինը վաւերացնելու համար հետեւեալ աղերսագիրը մատուցած է Քաղաքապետութեան·

Վսեմափայլ Տէ՛ր,

Կազի մթերանոցներու գուտ հասոյթէն ինձ վերաբերեալ հարիւրին քառասուն գուտ հասոյթի հարիւրին քսանը, ծանուցեալ փոխարէնով Ա· Հաճեան եւ Սամանճեան—Մոմճեան ընկերութեան փոխանցած եմ այսօրուընէ սկսեալ· Հարիւրին քառասուն չահաբաժինէն միայն հարիւրին քսանը ինձ մնացած է· Զայս ծանուցանելով կը խնդրեմ որ հարկ եղած գործողութեանց կատարման համար այս աղերսագիր յանձնուի Քաղաքապետութեան ժողովին·

Մնամ
ԱԳՍՏԻՐՐԱՀՄԱՆ ՍԱՄԻ

1 օգոստոս 1302

Ասոր ի պատասխանի, Քաղաքապետութիւնն հետեւեալ պաշտօնագիրն ուղղած է առ Սամի պէյ·

2 օգոստոս թուական պաշտօնագրէ մը հասկցուած է թէ մենաշնորհն ձեզ տրուած կազի մթերանոցներուն, ըստ տրամադրութեան ընկերութեան հետ կնքեալ պայմանագրոյն, ձեզ վերաբերեալ գուտ հասոյթի հարիւրին քառասունէն հարիւրին քսանը ծանուցեալ փոխարէնով 1 օգոստոս 1302 թուականին փոխանցած էք ընկերութեան· Ի պատասխանի կը ծանուցուի ձեզ թէ խնդիրը արձանագրուած է Քաղաքապետութեան ժողովոյ յատուկ տումարին մէջ եւ կնքուած·

(Կ[illegible] Քաղաքապետ)

8 Զիլհիճէ 1303
29 օգոստոս 1302

· ·

Սամանճեան, Մոմճեան ու ընկերք հետեւեալ յանձնառութեան գիրը ներկայացուցած են Քաղաքապետութեան·

Կայս· կառավարութիւնը քսան-հինգ տարի պատանաժամու մենաշնորհ տուած է Սամի պէյի՝ մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ կազի սնտուկներու պահպանման համար մթերանոցներ և այլն շինելու համար, ամէն ծախքեր ու վնասներ իրեն պատկանելու պայմանաւ· Արդ այդ մենաշնորհի գործնական մասերն ձեռք բերելու համար վերոգրեալ Սամի պէյի ու մեր միջեւ Քոլլէքթիֆի ընկերութիւն մը կազմուած է, ըստ տրամադրութեան 10 հոկտեմբեր 1297 թուական պայմանագրութեան, որոյ ինչ ինչ յօդուածներն՝ Պետական Խորհրդոյ մէկ որոշման համաձայն՝ Քաղաքապետութեան կողմէ վաւերացուած և ընդունուած են·

Վերոգրեալ Քոլլէքթիֆ ընկերութիւնն ունի այն հանգամանք ու իրաւասութիւններ, զորս ըստ տրամադրութեանց մենաշնորհի Ֆէրմանին, ունի Սամի պէյ· Հետեւաբար այդ գործողութեանց համար կատարելի ամէն զեկոյց պիտի կատարուի Քոլլէքթիֆի ընկերութեան դրամագլխի տեսից Սամանճեան, Մոմճեան ու Հաճեան էֆէնտիներու, որք սոյն գրութիւնն ստորագրած են· Եթէ Սամի պէյ առանձինն իրեն կողմէ ո և է զեկոյց կամ միջամտութիւն ընէ, կարևորութիւն չպիտի տրուի· կայս· կառավարութեան ինչպէս նաեւ կառավարական պաշտօնատանց կողմէ կատարելի ամէն զեկոյց ու բանակցութիւն, պիտի ուղղուին ընկերութեանս որոյ կազմութիւնը վաւերացուած է կայս· կառավարութեան կողմէ· Ի ներքոյ ստորագրեալքս պարտիմք մենաշնորհի բոլոր պայմաններն այսինքն իւր բոլոր յանձնառութիւնները կատարելապէս ու ժամանակին գործադրել, մթերանոցն ու այլ յարակից չէնքերն որոշեալ ժամանակին մէջ կառուցանել, այս մենաշնորհի գործառնութեանց պատճառաւ եթէ մեզ մեծ պատահի, ոչ այդ և ո՛չ ուրիշ պատճառաւ կայս· կառավարութենէն որ եւ է հատուցում չպահանջել, մթերանոցին մէջ կուտրած, թափած ու գողցուած կազի սնտուկներու փոխարէնն առանց առարկութեան վճարել, մենաշնորհի 17րդ յօդուածի տրամադրութեանց համաձայն՝ առանց յետաձգման վճարել կազի իւրաքանչիւր սընտուկի համար Քաղաքապետութեան յատուկ 10 փարան և մենաշնորհի պայմանաժամն աւարտելուն, որոշեալ պայմաններու համաձայն՝ վերոգրեալ մթերանոցներն իւր բոլոր յարակից չէնքերով և այլենով ձրիաբար Քաղաքապետութեան թողուլ· Վերջապէս յանձն առած ու ընդունած ըլլալով, մինչեւ մենաշնորհի պայմանաժամն եղող քսան-հինգ տարուց վերջը, ըստ պայմանագրութեան, մթերանոցին ու մանրամասնութեանց յանձնումն, ներկայ յանձնառագիրը մատուցինք Քաղաքապետութեան· (Պորտէրոն)

ՍԱՄԱՆՃԵԱՆ, ՄՈՄՃԵԱՆ
5 Րէճէպ 1299 ՀԱՃԵԱՆ
11 մայիս 1298 (Շարունակի)

ՏՕՔԹ· ՆԷՄԼԷԹ, մասնագէտ կոկորդի, խոշտոցի, ականջի և քթի հիւանդութեանց·

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր երեւ· ժամ 10էն 1, ի Բերա, Կլավանի փողոց, թիւ 7·
220

ԱԶԴ

Ֆուէրէնտ չորենաւն Նաւապետ Ուիլիի, Օսմանայէն ատ պիտի գայ դէպի յունուար 2ի և անմիջապէս պիտի մեկնի ի Լիվրբուլ·

Է.Տ. ԼԱՖՖՈՆԴԷՆ
Գորգոնոլը Ֆուէրէտ չոֆ· ընկ·

ՍԳՈՊԻ ՄՕՌԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ· Պոլիս, 25 սեպտ· 1889

Պարոնայք Սգոպ և Պօսէն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոպի Ոշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դեպքերու մէջ,

Իմ յարգիս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համբաւելու է մօտիւ ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն·

ՏՐ Ա· ԱՆՏՐԻԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Երգագ անպարը իշիւն այրնաճագ սապօնրն գարարը դաթիսի քիանունը էվվելը Բաւմիին օն տօգուզունճու չը-հարչէնպիհ կիւնիւ վիրիլէճէկնտէն, թալիպ օլանլարը եէվմի մ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏՈՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳ. Ռուբ. 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լընտրն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգղ. ռուբլոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զնասուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիւք լիազօր իշխանութիւն կարդադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած զնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 12, Սանտալէը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

27

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ գռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան.

38

ՖՈՒԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱՉ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ գռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ գռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 գռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ Հայայն Թուլքիոյ

38

ՄԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Առաջ կը Ելնի խորհրդաւոր և ուրախ կերպով յառաջացած սիրերը, կ'անհետացնի ծոցի նշանները, յանկարծ աբեին թոյլատ այրուցքը նշի։

Դեմքի կուսայ երիտասարդութեան ամէն հրապոյրները, գեղեցիկ սեռի ներքին խնամոց համար քանկագին գիւտ։

Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է Գ. Ֆ. Պէյլիս, Ծընողքեան խան, Պոլիս։ Ընդհանուր մթերանոցն է Էմանուեա Գաբանան, Դալաթիա, Սիւրմաք գոտորքրմ, Վոյվոտայի փողոցներեն դիւրանալու համար, դիմել միայն մթերանոցի։

33

ՊՈՒՏԱՔԼԷԹԻ ՄԱՔԲՈՂԱԿԱՆ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ) ԱՂԲԻՒՐ

1885ին Հունգարիոյ Մայրաքաղաքի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ յաջողութեան, մրցման կարգութեան եւ արտաքին մեծ միջոցներ ստացած է, զոր այդ ցուցահանդէսին դարաւորք նշանակած էին իբր առաջին մրցանակ մաքրողական հանքաջրոց համար։

Այս աղբիւր մեծագոյն մրցանակներն պատուած է ինն ցուցահանդէսի մէջ։ կը փայլի եօթն ոսկեայ եւ արծաթեայ միջոցներով։ բայց ասոնք բժշկական աշխարհին համբաւը կը վայելէ իր ազդեցութեան և անուշութեան զարմանալի կարողութեան համար։

ՖԻՒԱՆՈՒԹ-ԺՈՒԼՅԷ աղբիւրը վերջերս դրաւատուած է Լարիոի բժշկական Ակադեմիայէն և Լոնտոնի համբաւաւոր Լանսըն-Հարիսոյ հիւանդանոցեն։ բաց ասոնք, այս ջուրն ամէն առաջին փորձով կը յայտնէ ինքզինքը։ Այս ջուրին վրայ տեսքերակներ ծրիաբար կը տրուին այս ջրին բոլոր մթերանոցներու, գլխաւոր դեղատանց և Պուտապէշիի գրասենեակին մէջ։

Նմանօրինակ ուրիշ ջրերու հետ չփոթութեան առաջքն առնելու համար, խոհեմութիւն է սիրտ փնտռել «Ֆրանսուա-Ժոզէֆի մաքրողական» ի գիրս դնդան որ կը գտնուի ամէն շիշերուն վրայ։

ԳԻՐԾԱԴԵՏԵՆԻՔ ՄԻԵՏ ՋՈՒՐՆ

FRANÇOIS JOSEPH

ՊՈՒՏԱՔԼԷԹ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)

Իւրաքանչիւր եղանակի սկիզբը ստանալիք մաքրելու համար։

ԱՄԷՆ ՌՈՒԹԻՒ ԿԸ ԴԱԲՈՒԻ

Ընդհանուր Տ. և Մ. Մէզիրի և Ս. Քրիստաֆոր Պոլիս, Ս Գասդրիատէ և Ա. Թիթոնի Պալաթիա, Հ. Քանգուբ՝ ի Բերա։ Թուրքիոյ համար լարձակալն է Պ. Ֆ. Պէյլիս, ի Պոլիս։

34

ԿԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱԼԵՐԻԱՆ

ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիոյ Պէօյուք Միլլէթ խան, միջազգ. թղթատարատան մրցի յարկը, և ի Զմիւռնիա Իսմանէէլիքի փողոց թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումի մի կը նէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պէլճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւապէս իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որ, են՝ ոչոի համար ամէն տեսակ ճարմանդներ, բանուածք, կիսազգեստք, քայլերս, քորսէ, թաղկինակ, սեղանի պիտոյք, շապիկ, շապիկներ, ոտամանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդագործներ, ուեկլցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճարքիներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորանաւնութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Ցուեալս մի ըրած է նաև ապպրուած զգեստներու պատրաստութեան նորանաւնութեան վրայ որ արդէն սեռ է ոյնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ պարտ պրլին։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բալթինը խիստ չափաւոր գներով։

Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ։

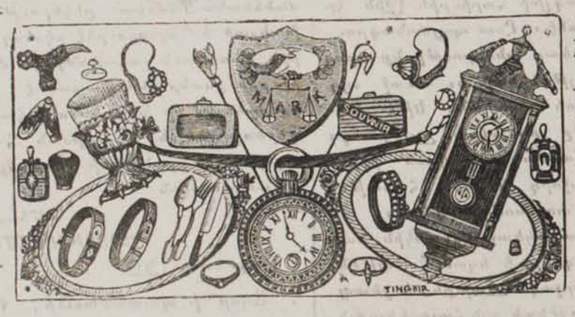

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

45, ԴԱԼԱԹԻԱ՝—ՊԷՕՅԻՒԻՒ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆ 45.

Բ. ՀԱՐԿ՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐԱՏԱՆ ՎԵՐԻՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑՔ

Պատի, Դրպանի, Ոսկիէ, Արծաթէ, Մետաղէ

ԳՈՒԱՐԵՂԷՆՔ

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր յաճախորդաց, որ առեւտրատան այս ճիւղին եղանակն բլալուն, իւր ապրանաց մթերքն ճոխացուցած է։ Ուստի կը խնդրէ այն յաճախորդներէն որք պէտք ունին ժամացոյցի գործեղինց, դիմեն սոյն վաճառատունն և օգտուին այս ապրանքներէն, որք նէրտպոյ լաւագոյն գործարաններէն բերուած են, և որոց ճաշակը, քրմքը և ընտրութիւնը կ'արդարացնեն այն համբաւաւոր հաստատ գիւն որով ի վաճառ հանուած են։

ՄԵԾԱՐԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱԲԱՆԱԿ

Վաճառատունը մասնաւորապէս կը յանձնարարէ, մետաղի վրայ որկի գաղանա ժամացոյցի շղթաներ եւ այլն, որոցմէ ունի մի սեռ որ բուն Բարիզի ապրանք։

204

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵԱՎԼՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԻՍԱԳԻՒԼԵԱՆ ԸՆԿ.

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱԱՀՉԷ-ԳԱՖՈՒ, ՀԷԼԱԼ-ՊԷՅ ԽԱՆ, Թ. 10

ԳՆԵՐԸ ՀԱՐՈՒՆ

Երկար ժամանակէ ի վեր հաստատուած սոյն վաճառատունն, որ առ իւրմէ ուղղեալ յանձնարարութեանց փութաջանկի կատարմամբ և գնաւորաց հետ հաստատած բարեմտութեամբ կը վայելէ հաստատութեան համբաւն, վերջերս ճաշակն ընդլայնուած է մեծ քանակութեամբ և զանազան տեսակէ ապրիւ տ. գերընտիր թէյեր, ինչպէս նաեւ այլ և այլ տեսակներ և ձեւերով նկարազարդ տուփեր (բանալիներովն հանգոյն), որք փարիզի վերջին ցուցահանդեսին մէջ արժանացած են առաջին կարգի մրցանակի եւ գեղարուեստական մէջէն հրաշակերտներ կրնան համարուիլ։ Ի միջի այլոց մեր արգոյ յաճախորդաց իրը նպատակի դնուէր ծառայելու գերագոյնս առաւելութիւնը ընծայելով։

Վաճառատունս ոչ-յու պատուին բնոյ ամէն կարգի անձինք անհնազանդ գոհ պիտի մնան գնոց չափաւորութիւնէն և ժամանակնէն ինչպէս նաեւ ձեռնուտ առթիւ բերուած թէյերու ճաշակայարմար ընտրութիւններէն։

199

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՈՒՐ

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ

ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՒ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲԻՆՈՒԵԼՈՒ

ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՖԼՈՒԷՆԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիա Գառապանիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ, ԵՒ ԸՆԿ ԻԲԱՐԻՔ, եւ դեղատանց մէջ։

852

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՐՀՆԵՐԷՆ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՉԱՐԻՏ ԻՒՂ,

ԻՊՈՓՈՖԻԼ ԿԸ ՇՈՎԼ Ի ՍԿՈՅԼ

Պատրաստել ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ անսորժամամ է

Մորիւ ձկան հոգմ իւղի բոլոր յատկութիւններն զուտ։ Իրոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտահարութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր սակարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոռաճութիւնը

Թիժիկներէն ընդունուած է, սիրով համ ու հոտ ունի, դեղրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

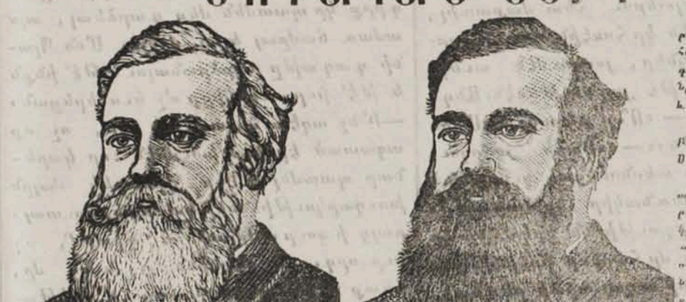

Նոր գիւտ մաքրուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԳԻՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԱԼ ՄԵՒԻ

Բազկացեալ միայն տրմանեներու և լուսաբոյս հիւթէն։ Ուշադիր կամ գիտիր մաքրի անվնասկս կը փոխուին պարզապես չգաղակոգոյն կամ թանգ սեւի։

Փորձը ցոյց տուած թէ այս ներկն ուրիշ գերազանց է նմանորինակ ուրիշ պատրաստութիւններն։ Իւր առաւելութիւնն է մաքրուած ամէնէն բնական գոյնը։

Գործածութեան եղանակը

Սրուանի երեքչորեակ գործածելի առալ և փոքր բանակութեամբ հեղուկին դնել, սկսաւառակի մը մէջ, լաւագոյնը պղծի սանտրովին կամ այլ հեղուկին մէջ թրջած սպունգովին թեթեւ կերպով մաքրուն վրայ անցուցնել։ Ապա որ ամրոյշ մաքրը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել, մինչեւ որ հեղուկը ոչիանայ։ Բոլոր մազերը մէկ չբաշխուին։ Ասոր մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Սիրէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանկ կ'ելլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը մեռաք բերուած է, գոյն տարբերով պատեալ համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկին գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքին և պիտերուն համար։ Պետք կայ գլուխը լուալ գործածութենէն առաջ կամ հաքը։ Մեծայն գէնքն և մեռաքերը լուալ առ ի գոյնութիւնն։

Եթէ ուզուած գոյնը մեռաք բերուի մէկ երկու գործածութիւնն հաք, գլուխը լուալու է քիչ մը սպանիլ ապա գիտուն քանակ է այդ ներկին մէջ թրջած սպունգ մը, և ուզուած սպիտակութիւնն յաջալ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵԼԴԵՐԻԷՆ ԶԳԻՒՐԵԱՆԱՆ

Միակ կենդրոնատեղի ԷՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա Պահականցն քով, կայսրան Ալաթիա-Շիշլիի Թրամվէյեցի, թիւ 95 և 9. Ալաթիա։

601

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME, Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

du Docteur Lucas, perfectionné et préparée par Mario LUCHAUX, Ph.-C.ie, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant toutes les renseignements sur la maladie et les nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL : Dans toutes les bonnes Pharmacies.

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երեքեւեկուքինք

Օր	Թուական	Ամ.	Ք.	Եր.	Գիւղ	Հեռագրեր
Հ.	17 9			եր.	Օտէսա	
Հ.	18 30	5	եր.		Սեւաստոպոլ	
Հ.	19 31	10	առ.		Ղրիմ	
Հ.	1 31	10	առ.		Սեվաստոպոլ	
Հ.	20 1	2	եր.		Օտէսա	

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Գիրէզ Գաբու։

26

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻՒՂ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՊԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Կառախումբ	Արեւ. Ճեպն. Ճամբ.	Կռխ. Խառն.	Կռխ. Խառն.
Կ. Պոլսէն մեկնող	Թ. 2 Բ.Ղ.	Թ. 4 Ա.Մ. օր	Թ. 52 Ա.Մ. օր
	Երեկոյ Ժ. Վ.	Երեկոյ Ժ. Վ.	Առաւ. Ժ. Վ.
Կ. Պոլիս ... մեկնումամ	7 20	8 16	7 50
Գումրգարու			8 08
Եէսիլգիւղ			8 22
Մոգրիգիւղ			8 39
Ա.սմի էֆենտու			8 52
Քիւրիւք—Զէյմէնէ			9 03
Որարթա—գիւղէ			9 47
Հաստրէլ		9 46	10 23
Զաթալճա			11 06
Գոտպէնէ	9 30	10 46	11 45
Սիճէլլի			12 51
Զէյթէնպուրնու ժամանումամ		12 02	1 33
		12 04	2 00
Զորլու	11 50	12 47	2 50
Մուրատլը—Քէօրէլի			3 38
Սէրիսլէ—Զէյթինլիք			4 09
Լիւլէ—Պուրկազ		2 19	4 49
	Բ.Ղ.		
Պազար—Խաքի	1 55	2 54	5 35
Բայլը—Գէզ			6 16
Ուզուն—Քէօփրու		3 52	7 05
Գուլէլի—Պուրկազ		4 15	7 47
Ուրլի			8 13
Ագրիանուպոլիս ... ժամ.	4 14	5 09	9 00
			Երեկոյ
			Կռխ. Խառն. Թ. 122 Բ.Ղ. Եր.
Ագրիանուպոլիս ... մկ.	4 19	5 19	1 00
Գաւրգէզ			1 40
Մուսթաֆա բաշա ժամ.	5 16	6 15	2 18
	մկ. 5 20	6 30	2 33
Հարմանլը	ժամ. 6 4	7 12	3 32
	մկ. 6 9	7 27	3 48
Թրընովա-Սէմէնի ժամ.		7 51	4 20
			Կռխ. Խառն. Թ. 124 Բ.Ղ. Եր.
			Երեկոյ
			4 45
Թրընովա—Սէմէնի մկ.		8 01	5 45
Գոյնաճրգ—Չանգէզ		8 38	7 11
Եէնի—Պահչէլէ		9 27	8 00
Բաքայլը	8 32	9 53	8 35
Գաթի ծերգ—Սիր ուն թիմանը		10 20	9 00
Փիրիպէ ժամ.	9 21	10 42	9 30
	մկ. 9 31	11 2	10 50
Թաթար Բազարճիք		11 58	11 22
Սարամիկ.յ ժամ.		12 23	Ղ.Ղ.
	մկ.	12 24	1 52
Պէլլովա ժամ.	11 10	12 43	12 00
		Առաւ. Երեկոյ	գիշեր Բ.Ղ. Եր.
Ա Ֆիա ժամ.	3 48	4 29	5 30
Նէշ	8 20	10 04	
	Ղ.Ղ.		
Պէլկրատ	2 45	4 46	
Պուտապէշթ	10 05	1 25	
Վիէննա	3 15	7 15	
	Ղ.Ղ.		
Սկիւտ		1 49	
Սէլանիկ		9 35	

Կառախումբ	Արեւ. Ճեպն. Ճամբ.	Կռխ. Խառն.	Կռխ. Խառն.
Կ. Պոլիս եկող	Թ. 1	Թ. 3 Ա.Մ. օր	Թ. 123 Բ.Ղ. Եր.
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
	Բ.Ղ. Եր.		Գ.Ղ. Մ.Ղ. Ֆ.Ղ.
Սէլանիկ ... մեկնումամ		6 00	Ֆ.Ղ.
Սկիւպ		1 49	—
Վիէննա	8 25	00	Կիր. Ուր. Դշ. Մարտ.
	Բ.Ղ. Եր.		
Պուտապէշթ	2 55	2 40	պէյնն.
Պելկրատ	9 50	1 55	
Նիշ	3 20	5 44	Բ.Ղ. Եր.
Սոֆիա	9 00	12 16	8 45
	Գ.Ղ. Ֆ.		
	Առաւ.	Երեկոյ	Առաւ.
Պէլովա մեկ.	12 40	3 57	1 00
Սարամկէ.յ		4 15	1 30
Թաթար Բազարճիք		4 42	2 10
	մեկ.	2 12	5 35	3 18
Փիրիպէ	մեկ.	2 17	6 00	3 43
Գաթի ծերգա—Սիր ուն թիմանը		3 08	6 21	4 10
			6 47	4 34
Բաքայլը			7 12	5 47
Եէնի Պահչէլէ			8 01	7 10
Գոյնաճրգ—Չանգէզ			8 35	7 :5
Թրընովա-Սէմէնի մեկ.	5 00	8 42	Կռխ. Խառն. Թ. 121 Ա.Մ. օր Բ.Ղ. Եր.
Հարմանլը ժամ.	5 24	9 00	9 15
	մեկ. 5 29	9 21	9 35
Մուսթաֆա-փաշա մեկ.	6 10	10 02	10 33
		6 15	10 17	10 53
Գաւրգէզ			11 32
Ագրիանուպոլիս ... ժամ.	7 09	11 15	12 10
			Երեկոյ
			Կռխ. Խառն. Թ. 51 Ա.Մ. օր
			Առաւ.
Ագրիանուպոլիս ... մեկ.	7 44	11 25	6 2
Ուրլի			7 13
Գուլէլի—Պուրկ. (Պիւֆէ)		12 19	8 25
Ուզուն—Քէօփրու		12 58	8 59
Բայլը—Գէզ			9 40
Պազար—Խաքի	9 36	1 50	10 33
Լիւլէ—Պուրկազ		2 13	11 10
Սէրիսլէ—Զէյթինլիք			11 46
Մուսլիմլը—Քէօքէլի			12 18
Զորլու		3 43	1 16
Զէրէնէլէյ ժամ.	12 12	4 25	2 00
	մեկ. 12 17	4 30	2 25
Սիճէլլի			3 18
Գոտպէնէ			4 09
Զաթալճա	1 57	6 11	4 50
Շատէլ—Քէյ		6 47	5 51
Որարթա—գիւղէ			6 17
Փիրիպէ—Զէյմէնէ			7 05
Ա.սմի էֆենտու			7 18
Մագրի—գիւղ			7 43
Եէսիլ—գիւղէ			7 37
Գումրգարու			8 00
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժամ.	4 00	8 15	8 13
	Երեկոյ	Առաւ.	Երեկոյ

Ուղարկեալ ժամանումներու տիրոջան ժամու. Հանգամանքն տեսնելով Երեկոյեան 6ն

ԳԻՒՂ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՍՈՖԻԱ—ՍՈՖԻՅԷ

Կառախումբ Թ. 512/522 Սկսանիկէն ամէն օր	Առաւ. Ժ.	Վ.	Կառախումբ Թ. 523 Վիէննայէն ամէն օր	Ժ.	Վ.
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... մեկ.	6	00	Վիէննա մեկ.	8	00
Թրօմբա	6	33	Պուտապէշթ	2	40
Կամանօվա	7	10	Պելկրատ	10	55
Գարասուլար	7	31	Նիշ	5	30
Նիշ մեկնումամ	7	41		Առաւ.	
Կէօրկէլի	8	17	Սոֆիա մեկ.	10	40
Մրնասվան	8	51	Գուգանօֆչէ	10	55
Սիր ուն թիմանը	9	00	Պուգանօֆչէ	11	23
Տէվիրգ աբու (Պիւֆէ) մկ.	9	32	Բրէշտով	11	40
	մկ.	9	42	Թաղանօֆչէ	12	03
Քրիմսվագ	10	27	Գումանուս	12	37
Վէնէհիսանս—Կլատարաք	11	06	Հատրալար	1	13
	մկ.	11	55	Լուպիլպ (Պիւֆէ) մեկ.	1	49
	մկ.	12	0		մկ.	2	01
Զէրէնիլ.ս		1	51	Զէրէնիլ.ս		2	37
Լուպիլպ (Պիւֆէ) ժամ.	1	27	Քէօրբիլիս	ժամ.	3	20
	մեկ.	1	49		մկ.	3	30
Հատրալար	2	29	Վէնէհիսանս—Կլատարաք		4	20
Գումանուս	3	25	Քրիմսվագ		5	03
Թաղանօֆչէ	3	53			
Բրէշտով	4	21	Տէվիրգ աբու (Պիւֆէ)	մկ.	5	52
Պուգանօֆչէ	4	33		մկ.	6	26
Պուգանօֆչէ	4	57	Սիր ուն թիմանը		6	55
Սոֆիա ժամ	5	10	Մրնասվան		7	49
	Երեկոյ		Կէօրկէլի		7	31
Նիշ ժամ	9	40	Կամանօֆչէ		8	01
Պելկրատ	4	48	Գարասուլար		8	24
Պուտապէշթ	1	25	Թրօմբա		9	01
Վիէննա	7	15	Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժամ.		9	35
					Երեկոյ

ԳԻՒՂ ԻՍՊԻԿԻՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառախումբ Թ. 622 Իսպիկէն բէր դէ.ռբ.	Առաւ. Ժ.	Վ.	Կառախումբ Թ. 621 Միթրովիցայէն գէ. եղ.	Ժ.	Վ.
Լուպիլպ (Պիւֆէ) ... մեկ.	7	40	Միթրովիցա (Պիւֆէ) մկ.	7	25
Լէէնան	8	47	Վուչիան	7	47
Գարասախանիք	9	42	Բ. Իշլեթնա	8	41
Վէռիշպէկ	10	52	Լիրբեան	9	36
Լիրբեան	11	45	Վէրբով	10	37
Բրէշլեթնա	12	37	Գարասանիք	11	24
Վուչիան	1	23	Լէէնան	12	07
Միթրովիցա (Պիւֆէ) ժամ.	1	40	Լուպիլպ (Պիւֆէ) ... ժամ.	12	54
	Երեկոյ			Երեկոյ	

ԹՐԻԵՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառախումբ Թ. 322 Կիր. Դշ. Ուր.	Ժ.	Վ.	Կառախումբ Թ. 321 Բշ. Դշ. Շբ.	Ժ.	Վ.
	Առաւ.			Առաւ.	
Հաղորդակցութիւն գիւղաց գծին կամախումբ հետ			Պուքլպ մեկ.	6	00
Սոֆիա Պէլովայ Ն ժամ.			Իսմիրնա ... մեկ.	11	10
Սրիգէյրթի Ուրբաթ	7	55	Սիհիթա—Քէօրմանլը	12	11
Սարամկէյէն ժամ կ.			Եէնի—Չարլար	1	12
Կ. Պոլիս Ն.գ Պոլիս Ն ժամ.	7	51	Լասանէ—Պահչալէսի	2	15
	Առաւ.		Գարաքուլարար	3	16
Թրընովա—Սէմէնի մեկ.	8	24	Թրընովա—Սէմէնի ժամ.	3	50
Գարարուլարար	9	08		Երեկոյ	
Լասանէ—Պահչալէսի	10	14	Հաղորդակցութիւն գիւղաց գծին կամախումբ հետ		
Եէնի—Չարլար	11	23	Պէլովա—Սոֆիայի մեկ.	4	54
Սիհիթա—Քէօրմանլը	12	21	Սրիգէյրթի Շաբաթ		
Լասանիսլա ... ժամ.	1	10	Սարամկէյի մեկ. Բշ.		
Պուքլպ ժամ.	6	30	Ա. Պոլիս-Պոլսոյ մեկ.	8	42

ԱԴՐԻԱՆՈՊԼԻՍ—ՏԻՏԷ ԱԿԱՇ

Կառախումբ Թ. 242 Գշ. Եշ. Շբ.	Ժ.	Վ.	Կառախումբ Թ. 221 Բշ. Դշ. Ուր.	Ժ.	Վ.
	Երեկոյ			Առաւ.	
Տէեսէ—Ակաշ ... մեկ.	12	30	Ա. Պոլիս ... մեկ.	8	00
Ֆէրրէ	1	20	Ուրլի »	8	55
Պիսարէլի	2	33	Գուլէլի—Պուրկազ մեկ.	9	40
Սուֆլի	3	31	Սուֆլի	10	15
Տիմիրճալա	4	38	Տիմիրճալա	11	27
Գուլէլի—Պուրկազ	5	19	Սուֆլի	12	20
Ուրլի »	5	6	Պիսարէլի	1	21
			Ֆէրրէ	2	30
			Տէեսէ	3	20